

Војнопензионерске теме и дилеме

ПЕТ НЕПРАВДИ ЗА ТРИ ГОДИНЕ

Привремена ситуација која није омеђена дужином трајања, одвија се већ дуге три године, што представља апсурд у законодавству и то изгледа не брине надлежне државне институције. Више од 700.000 пензионера, међу којима и око 45.000 војних, свакога месеца прима умањену пензију, чиме су им значајније окрњени ионако танки породични буџети.

После много одрицања, немаштине, оскудице, па и патње у трајању од три године, када је делу пензионера у односу на примања пред крај 2014. године умањена пензија и до 22 одсто у односу на законом утврђену пензију и постигнутих ефеката фискалне консолидације државног буџета, примања су, чини се, окована још јачим ледом у односу на почетну суво-мразицу.

Када се Влада нашла у невољи због убрзаног одлива пара и недовољног буџета да покрије све трошкове, послушала је предлог Фискалног савета Србије да смањи плате и пензије. Догодила се тада прва велика неправда. Онима који имају највише, то јест запосленима у јавном сектору (умањењем плата линеарно за 10 одсто), најмање је одузето. Према пензионерима који имају најмање, предузете су радикалне мере, то јест прогресивно „опорезивање“ примања изнад 25.000 динара за 22 (од 25.000 до 40.000 динара) и 25 одсто (изнад 40.000).

Друга и трећа неправда учињене су када су, на основу суфицита у државном буџету, у два наврата повећаване плате и пензије. Док су плате после другог увећања достигле ниво с краја 2014. године, а у неким министарствима и превазишле ранија примања, пензионерима су новчане алиментације увећане само симболично: најпре за 1,25 одсто, па за 1,5 одсто. Јаз између просечне плате и пензије тим мерама значајно је продубљен.

Четврта, можда и највећа неправда, предузета је крајем 2017. године. Док су у државном сектору углавном плате повећане за 10 одсто, дотле су пензије доживеле номинално повећање од скромних пет одсто. Тим усклађивањима није надокнађена чак ни трогодишња инфлација, тако да се пензионери налазе на залеђеној финансијској низбрдици.

Крајем 2017. године Фискални савет Србије препоручивао је враћање пензија на ниво из 2014. године, јер је очигледно било простора за ту меру. Председник тог тела Павле Петровић, који је Влада Републике Србије у минулом периоду више пута похвалјивала, крајем 2017. године изјавио је да су пензије стечено право и везане су за висину уплате доприноса, а могле би бити и правно оспорене, па би тако за државу могао настати додатни трошак. Није више оправдано продајавати привремене мере смањења пензија, говорио је Петровић.

Нажалост овога пута Влада Републике Србије оглушила се о стручне и правне препоруке Фискалног савета, решена да, вероватно, још јаче окује ледом по многим неуставни закон о смањењу пензија. Тиме је, административним

мерама, учињена пета неправда према пензионерима. Људи трећег доба, у супротности са Уставом, који свима гарантује људска права, постали су грађани другог реда.

У оценама Фискалног савета се између осталог наводи: „Бројна важна питања која се морају разрешити до 2020. остављају се отвореним, а нека се чак и не помињу. Прво, у Стратегији није приказан план Владе за излазак из привремених, „кризних“, мера фискалне консолидације уведених у новембру 2014. иако је непосредна опасност од кризе јавног дуга прошла – тако уопште није наговештено када ће престати да важи Закон о привременом уређењу исплате пензија којим су умањене натпросечне пензије и нарушена је економска веза уплаћених доприноса и исплаћених пензија...“

Нека нам буде дозвољено да се вратимо на 2014. годину. „Војни ветеран“ поседује скенирани скупштински документ који на посредан начин сведочи да је предлог спорног закона о смањењу пензија садржао одредницу да ће привремени закон важити три године. У амандману Предлога закона о привременом уређивању начину исплате пензија, коју је поднела председница Одбора за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва др Весна Ракоњац, од 26. октобра 2014. године (заведено под бројем 01 181-3798/14) стоји предлог да се бришу речи у члану 1. „закључно са исплатом пензија за месец децембар 2017. године“ (односило се на то докле ће закон важити). У образложењу предлога се наводи: „Предложеним амандманом ствара се могућност да мере привременог смањења пензија престају да важе и раније, пре децембра 2017. године, уколико се за то стекну услови“. Дакле, ни речи да би тај закон могао да се протегне на 2018. годину, а можда и после тога.

Ието привремени закон траје четврту годину. Докле ће, не зна се, а кад ће да буде укинут нико не наговештава. Чак ни Влада која је донела сет мера на крају 2017. године којим су увећане плате и пензије није се изјаснила када може да се очекује да пензије буду враћене на ранији ниво, то јест у утврђеним износима према уплатама у Фонд ПИО.

Крајем новембра прошле године просечна пензија била је мања од просечне плате за око 50 одсто. Када буду објављени подаци за децембар, тај однос ће по свему судећи бити још неповољнији по пензионере. Многи ће се сетити да је пре неколико година главни проблем била чињеница што је просечна пензија пала испод 60 одсто у односу на просечну плату. После силних негодовања, захтева и пре-

говора, пензије су усклађене тако да су биле 60 одсто у односу на просечну плату. А онда пензије крећу низбрдицом...

Уове три године учешће пензија у бруто друштвеном производу је с 13,5 одсто пало на 11 одсто, што је значајан до-машај и нешто што указује на могућност укидања закона о смањењу пензија. Издвајања из буџета за Фонд ПИО су од 48 одсто опала на око 30 процената.

Још је једна чињеница важна у разма-трањима привременог смањења пензија. Наиме, Удружење војних пензионера Србије и нека друга удружења и појединци поднели су у априлу 2016. године уставну иницијативу да се спорни закон укине јер у њему није дефинисана привременост, то јест докле ће да траје и што параграфима није омогућено вођење управног спора. За три месеца ће бити две године од како је поднета иницијатива, а да до данашњег дана Уставни суд Србије се тим поводом није оглашавао. На порталу тог суда прошле године било је назначено да ће се тај случај разматрати у другом четворомесечју, да би после неког времена тај рок био пребачен на треће четворомесечје, то јест за крај 2017. године. Логика упућује да су судије очекивале укидање закона крајем године.

Собзиром на чињеницу да је спорним законом оштећено више од 700.000 пензионера, било би природно да Уставни суд Србије пожужи, јер није реч о замршеном случају, већ о нечему што се релативно брзо и прецизно може разрешити.

Посебно је неразумна чињеница да двојица пензионера као министри у Влади Републике Србије не подржавају колеге пензионере, већ заговарају неку врсту реформе пензионерског система, а то би у пракси значило да би пензије у перспективи постале социјална категорија. Дакле, у одређивању висина пензија не би било пресудно ко је колико током радног века уплатио у Фонд ПИО, већ би се месечна примања одређивала према неким другим критеријумима. Тиме би био срушен темељни закон о пензијском и инвалидском осигурању, чиме би се појачале тензије у пензионерској популацији.

Расплет у вези са привременим смањењем пензија може да се догоди ускоро, под условом да се промптно изјасни Уставни суд, односно уколико би Влада Републике Србије предложила Скупштини Србије укидање закона. Или би се то догодило услед трећег разлога... Верујемо да знате о чему је реч.

Звонимир Пешић

У сусрет изборима у УВПС

ВРЕМЕ СУОЧАВАЊА И ОДЛУЧИВАЊА

Започети процес предизборних активности увелико би требало да пробуди и заталаса рад чланова организације, а такође и изабраних органа и руководства. Они би морали да припремљеним и добро осмишљеним одлукама створе атмосферу и амбијент да се избори спроведу плански, организовано и уз поштовање демократских начела.

Одлука Главног одбора Скупштине Удружења војних пензионера Србије о расписивању и спровођењу редовних избора у Удружењу 2018. године донета је и верификована на седници од 14. децембра 2017. године. Она је у целини објављена у нашем гласилу „Војни ветеран“ у броју 167. од децембра 2017. године.

У највећем броју организација УВПС, а пре свега у основним и општинским-градским, отпочеле су бројне припремне и друге активности да се одлука спроведе у живот и да се рокови, смернице и критеријуми на демократски и на статуту заснован начин испоштују тако да изборни процес и сам ток избора уредно отпочне 12. фебруара и да се, на задовољство највећег броја чланова Удружења, заврши одржавањем седнице изборне Скупштине УВПС 6. јуна 2018. године избором новог руководства.

Започети процес предизборних активности увелико би требао да пробуди и заталаса рад чланова организације, а такође и изабраних органа и руководства. Они би морали да припремљеним и добро осмишљеним одлукама створе атмосферу и амбијент да се избори спроведу плански, организовано и уз поштовање демократских начела. Сам ток предлагања могућих кандидата и избор оних који уживају ауторитет и највеће поверење, треба да буде такав да одражава испољену вољу већине и статутарних одредаби о добровољности и слободи опредељења.

Због будућности очувати Удружење

Предстојећи редовни избори нису и не би требало да се схвате као лак посао и да представљају пуку формалност, да се спроводе само зарад тога што им је дошло време, или да се удовољи само статутарним обавезама. Не, никога они то не смеју да буду. Насушна је потреба да се избори припреме тако да на конкретан и упечатљив начин, а не на неутемељеним критикама, покажу, а пре свега осликају унутрашње стање у УВПС, његову организованост, стабилност и јединство око главних циљева борбе за бољи правно-статусни, материјални и укупни социјални и друштвени положај корисника војних пензија. И како у једном разговору са председником новобеоградске организације чланица Удружења Љубица Ђукић у вапају рече: „Молим вас, урадите све да сачувате на-



Избори су могућност да се подвуче црта испод учињеног и одреде правци даљег деловања

ше удружење. Без њега смо ми војни пензионери изгубљени“.

И управо то о статусу, материјалном и сваком другом положају корисника војних пензија и на овим изборима мора да се чује више, говори јаче и да има потребни одјек. Избори морају бити глас и савест за права која су ускраћена и да питање материјалног положаја војних пензионера буду у првом плану, а нарочито да се закон којим су драстично умањене пензије стави ван снаге. Време је да укупно питање пензија буде стављено на дневни ред Скупштине Србије, онако како је то захтевало 33.892 војних пензионера који су потписали народну иницијативу.

Удружење војних пензионера Србије није политичка странка. Није, нити ће икада бити антидржавна организација, где би свесно или не неки желели да га виде или на тај начин да артикулишу његове ставове и политику. У изборним активностима то такође треба гласно рећи. Током изборног процеса треба одредити циљеве, обавезе и задатке удружење и његових изабраних руководства. При томе треба поштовати институције државе, залагати се и борити се против свих одлука који су у дужем периоду угрожавале положај и права војних пензионера. То, нажалост, и даље чине.

На функције бирати најбоље

Свака изборна година увек је била година својења биланса, достигнућа и време када се пописују и верификују резултати постигнути у претходном периоду и ко је при томе дао највећи допринос. Надамо се да ће тако бити и убудуће. Зато питање избора чланова Удружења за одговорне функције у организацији војних пензионера мора да буде и остане централна и прворазредна обавеза свих чланова. То питање мора бити једнако важно као што су и питања заштите и права корисника војних пензија. Може се рећи да се војни пензионери налазе у положају сталне угрожености. Просечна пензија војних пензионера мања је од 50 одсто просечне плате

професионалних припадника ВС. Социјални положај војних пензионера доведен је на ивицу могуће издржљивости, због чега је УВПС мисију хуманитарне заштите и материјалне помоћи најугроженијим члановима наставило да испуњава после одлуке Фонда за СОВО да ту помоћ не додељује. Солидарност коју делом исказују чланови УВПС светао је пример како се једна одговорна организација опходи према својим слабије имућним члановима. Од последњих избора (2013) до децембра ове године, за ову намену у УВПС је од чланице издвојено и исплаћено 46.000.000 динара, односно решено је 1486 оправданих захтева социјално угрожених примаоца војне пензије.

Кроз целокупни изборни процес време је да се поново реafirмише смисао постојања Удружења војних пензионера Србије и то пре свега да се очува његово јединство и започети успешни континуитет борбе за већ дефинисане циљеве – права војних пензионера стечена вршењем вишедеценијске одговорне војне службе. Треба кандидовати и бирати људе који ће знати, умети и желети да се томе одговорно посвете. Године старости не би требало да буду препрека или ограничавајући фактор за избор људи на функције у Удружењу. Главни критеријум треба да буде само посвећеност и умеће одређеног кандидата у обављању те функције и вођењу организације.

Симеон Туманов

Друга седница Издавачког савета „Војног ветерана“

ОГЛЕДАЛО РАДА УДРУЖЕЊА

Година у коју смо тек закорачили за гласило УВПС биће испуњено многобројним обавезама које одговорно треба обавити, то је најчешће спомињана кованица која се могла чути на недавно одржаном скупу

У Дому ВС у Београду 16. јануара одржан је седница Издавачког савета којим је председавао председник тог тела Симеон Туманов, а у раду су учествовали председник УВПС Љубомир Драгањац, члан Комисије за сарадњу са медијима Марко Неговановић, председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић и председник Надзорног одбора Миле Глумац. Разматрана је информативна активност Издавачког савета и листа „Војни ветеран“ у 2018. години, када ће се на свим нивоима Удружења организovati и спровести избори и обележити 25 година како је формирано УВПС. Такође је било речи о обележавању стогодишњице од завршетка Првог светског рата и сарадњи са медијима.

У уводном излагању председника Издавачког савета Симеона Туманова наглашено је да пред УВПС стоје крупни задаци, посебно избори који, у наредне четири године, треба да обезбеде пуно програмско и акционо јединство. То је уједно и прилика за оцену пређеног пута и извлачење одређених закључака. С тим у вези потребно је прилагодити уређивачки концепт тако да „Војни ветеран“ одговори на све изазове времена, да буде својеврсно огледало онога што се догађа у организацији, јер чланови треба добро да буду информисани како би доносили објективне одлуке. Гласило Удружења има задатак да афирмише све напоре и сва достигнућа организације у протеклом периоду.

Сарадња са медијима посебно је значајна због стварања друштвене климе када је реч о нарушеним правима војних пензионера посебно у вези са смањењем пензија. Потребно је и даље чинити продоре у утицајним медијима како би јавно мњење било добро информисано о оправданим и праведним захтевима војних пензионера. С друге стране треба одати признање медијима који објављују текстове о војним пензионерима. Да би се унапредило информисање у УВПС неопходно је да се још већи број чланова претплати на гласило, јер то је, уз сајт Удружења, једино гласило где се може пронаћи све оно што занима војне пензионере.

Марко Неговановић је казао да је „Војни ветеран“ напредовао по мери напредовања организације у борби за пензионерска права. Навео је да је



Учесници скупа одредили су бројне задатке у области информисања чланова УВПС

гласило УВПС много квалитетније од низа медија. Посебне речи похвале изрекао је о уводницима који одражавају све оно што Удружење ради и упућују поруке чланству, али и најширој јавности. Предложио је да УВПС позове генералног секретара Удружења новинара Србије Нина Брајовића и са њим разговара о томе како јавности још непосредније пренети ставове УВПС. Заложено се да се поводом 25-годишњице организације „Војном ветерану“ посвети посебна изложба. Заложено се за то да и удружење и његово гласило увек морају да имају дежурну тему која се односи на права војних пензионера. Пројекат „Јунаци са Кошара“, подвукао је Неговановић, веoma је прихватљив не само у оквирима организације већ и много шире.

Осврћући се за садржај „Војног ветерана“ председник УВПС Љубомир Драгањац је констатовао да је лепу чути похвале о гласилу, али да квалитет увек може да буде бољи. У сваком броју треба имати бољи квалитет и у томе ваља истрајавати. Гласило наредних месеци треба да се посвети изборима и да на свој начин доприне пријему нових чланова, јер је 12.000 војних пензионера изван УВПС. Удружењу предстоји борба за повећање умањених пензија јер је просечна пензија у односу на просечну плату опала на ниво испод педесет процената.

Учесници у расправи подржали су одлуку председника УВПС да се одређеним институцијама у систему држа-

ве редовно доставља „Војни ветеран“.

Говорећи о „Војном ветерану“ председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић је подвукао да је то гласило веома прихваћено међу војним пензионерима и да из организација долазе само речи похвале, што је добро. У листу се могу пронаћи све актуелности и да су напори многих чланова афирмисани на страницама листа. Упркос цени која неколико година није повећавана, још увек је недовољан одзив на претплату, чему месне, општинске и градске организације треба да дају допринос.

У унутрашњости Србије недовољно је сарадника, а Слободан Пејовић на-

води да они који се оглашавају очекују какве-такве хонораре, али финансијске (не)прилике то онемогућавају. Марко Неговановић се заложено и за организовање семинара на којима би заинтересовани војни пензионери могли да науче како се пишу поједини прилози, имајући на уму новинарске жанрове.

Подржавајући активности поводом 25 година рада УВПС и стогодишњице од завршетка Првог светског рата Милен Чуљић се заложено за издавање специјалних бројева, посебних прилога и занимљивих садржаја. Подржао је пројекат „Хероји са Кошара“ залажући се за наставаљање учешћа у пројектима које расписују поједине државне институције. Што се хонорарисања прилога сарадника тиче, предложио је да се покуша са проналажењем донатора и спонзора.

Марко Неговановић је препоручио нову рубрику, чији би назив био „Мој деда Солунац“, где би чланови писали о својим прецима и њиховим јуначким делима.

Закључујући расправу Симеон Туманов је навео да ће сви предлози бити пажљиво размотрени и да ће све оно што је прихватљиво бити обухваћено садржајем „Војног ветерана“ и сајта УВПС. Удружење ће се ангажовати у обележавању свог јубилеја и стогодишњице Првог светског рата, унапредити сарадњу са другим медијима и помоћи у информисању придруженим организацијама.

3. Пешић

Припремљене локације за изградњу станова за припаднике снага безбедности

ШИРИ СЕ ИНТЕРЕСОВАЊЕ

У Београду је 19. јануара одржана седница Националног савета за изградњу станова за припаднике сектора безбедности, у чијем раду је учествовао и министар одбране Александар Вулин. Локације на којима могу да се граде станови за припаднике сектора безбедности су припремљене и градња 7.400 станова у шест градова: Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу, Краљеву и Врању, може да почне у другом и трећем кварталу ове године, односно почев од марта, па на даље, закључено је на седници.

Наведени градови нису једини за које је исказана жеља да се баш у њима граде станови за снаге безбедности. Интересовање је показано за станове у Лесковцу, Обреновцу и Кикинди, али има и других градова где постоје потребе за изградњом станова, попут Новог Пазара, Пријепоља, Ужица и Чачка, те ће се у наредном периоду разговарати са тим локалним самоуправама и тражити од њих да понуде локације, које наравно морају да буду спремне, са планском документацијом и одређеном комуналном инфраструктуром, о чему ће се такође разговарати на наредној седници поменутог савета.

Генерал Лазаревић у посети нишкој организацији УВПС

РАЗГОВОР О ПРОЈЕКТУ „ХЕРОЈИМА СА КОШАРА“

Генерал-пуковник у пензији Владимир Лазаревић, у време агресије НАТО-а на СРЈ – командант Приштинског корпуса Треће армије ВЈ, 8. јануара посетио је нишку организацију УВПС, чије се седиште налази у Дому ВС. Заједно са генералом Лазаревићем гост војних пензионера Ниша био је генерал-мајор у пензији Мирко Старчевић, који је током одбране СРЈ 1999. године обављао дужност помоћника команданта за морал и информисање Треће армије ВЈ.

Угледне госте примио је председник нишке организације УВПС мр Милутин Пантелић са сарадницима. Том приликом вођени су разговори о пројекту који за потребе Министарства одбране Србије реализује Удружење војних пензионера Србије, односно гласило „Војни ветеран“. Генерал Лазаревић је изразио задовољство што се више светлости баца на догађаје из 1999. године, када се Космет „бранио на бајонет“. У децембарском броју „Војног ветерана“ на четири странице објављен је разговор са генералом Лазаревићем, који изнео више занимљивих чињеница и сећања на тај период, међу којима су неки подаци први пут предочени широј јавности, дајући посебан тон и печат јунаштву које су показали војници и старешине пожртвовано бранећи наше светиње.

Генерала Лазаревића је занимало и како се одвијају активности нишке организације УВПС. Председник Пантелић поклатио је генералу Лазаревићу комплет од четири броја „Војног ветерана“ у којима су објављени текстови о одбрани земље у граничном појасу карауле Кошаре и суседних караула.



Делегација ВС одаје пошту Петру Бојевићу

Обележена годишњица смрти Мишића, Бојевића и Штурма

ОДАТА ПОШТА СЛАВИМ ВОЈСКОВОЋАМА

Пологањем венаца и цвећа 20. јануара је на Новом гробљу у Београду обележена годишњица смрти војвода Живојина Мишића и Петра Бојевића и армијског генерала Павла Јуришића Штурма.

Цвеће и венце на њихове гробове, у оквиру државне церемоније коју је предводио државни секретар Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Негован Станковић, положили су начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, у пратњи представника Војске и Министарства одбране, представници

Града Београда, потомци истакнутих војсковођа, као и представници великог броја удружења за неговање традиција и грађани.

Војводе Живојин Мишић и Петар Бојевић и генерал Павле Јуришић Штурм учествовали су у српско-турским ратовима (1876-1878), Српско-бугарском рату 1885. године, балканским ратовима и у Првом светском рату.

Сва тројица умрла су у Београду, Мишић 20. јануара 1921, Бојевић 19. јануара 1945, а армијски генерал Павле Јуришић Штурм умро је 14. јануара 1922. године.

Информисање стамбених интересената код стамбеног органа МО

ТЕЛЕФОНИ ЗА ПОЗИВАЊЕ

Управа за традицију стандард и ветеране Министарства одбране доставила нам је обавештење да сва заинтересована лица за решавање стамбеног питања путем програма државне станоградње могу добити потребне информације путем телефона 011/3201-106, преко јавне АТЦ, радним данима од 07,30 до 15,30 часова. Лице за контакт у Одељењу за стамбене потребе је кап.фрегате Слободан Белгић.

Поред тога ближе информације по наведеном питању могу се добити и позивом на телефон број 011/3201-222, а и путем мобилног телефона број 066/8722-800 и то уторком и четвртком у времену од 11,00 до 15,00 часова.

Извршни Одбор УВП



Одговор Владе Републике Србије на захтев УВПС НА ПОТЕЗУ ДВА МИНИСТАРСТВА

Поводом захтева Удружења војних пензионера Србије који је упутио председник Љубомир Драгањац (01/број 302-1 од 15. 12. 2017. године) којим је тражено од Владе Републике Србије да као овлашћени предлагач поднесе Скупштини Републике Србије предлоге Закона о престанку важења:

- Закона о привременом уређивању начина исплате пензија и

- Закона о изменама и допунама Закона о ПИО.

од Кабинета председника Владе Републике Србије УВПС је примило акт (број 07.-00-10832/2017-01 од 29. децембра 2017. године) следеће садржине:

„У вези са Вашим дописом, 01 бр. 302-1 од 20.12.2017. године, обавештавамо Вас да смо предметни допис проследили Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарству финансија, на даљу надлежност.

Ресорна министарства, обавестиће Вас о даљем поступању по овом предмету.

С поштовањем,
ШЕФ КАБИНЕТА
Милош Поповић“

Шта пише „Политика“ о пензијама

УКИДАЊЕ ПЕНЗИЈСКОГ УМАЊЕЊА ПОЛИТИЧКО ПИТАЊЕ

Сви економски параметри, да се закон о умањењу примања пензионера стави ван снаге, одавно су испуњени. – Учешће пензија у БДП пало на 11 одсто, а из буџета се издваја око 30 одсто пара за исплату, па није јасно шта се чека

Најаве Душана Вујовића, министра финансија, да у овој години очекује привредни раст од три, 3,5 одсто, или можда још више, због натпросечне производње у пољопривредном и енергетском сектору, подгрејало је наду 1,7 милиона пензионера да ће због оваквих прогноза, Закон о привременом умањењу пензија коначно бити укинут.

И да ће им се примања убудуће усклађивати два пута годишње с растом инфлације – 1. априла и 1. октобра.

Мома Чолаковић, посланик ПУПС-а у Скупштини Србије, ову изјаву чита с још више оптимизма, па не искључује могућност ни да се осим ових пет одсто за колико су пензије увећане ове године, пензије до краја године још једном ускладе, мада је и сам свестан да је ових пет одсто више од пројектоване инфлације за ову годину која би требало да износи око три процента.

– Приоритет је да пензије поново почну да се усклађују два пута годишње. Није јасно зашто то већ није урађено од ове године, јер ових пет одсто повећања државу кошта 25 милијарди динара, готово исто колико би коштало и да се пензије ове године усклађују 1. априла и 1. октобра – каже Чолаковић.

Проф. Љубомир Маџар, економиста, не дели овај оптимизам. Напротив. Каже да је велико питање колико ће се најављене пројекције привредног раста остварити. И лане смо имали велика очекивања, а знамо како се година завршила.

– Укидање привремених пензија више је политичко, него економско питање. С економског становишта услови да се овај закон укине већ су постојали. Учешће пензија у БДП-у је пало с 13,5 на 11 одсто, издвајања из буџета су на око 30 процената, а била су и 48 одсто. Дакле, све оно што је тражио ММФ, урађено је, али министру финансија

то није био довољно. Значи, чека се политичка одлука, каже Маџар.

Он истиче и да овај привредни раст од 3,5 одсто и не мора да буде у директној вези с укидањем Закона о привременом умањењу пензија, тако да пензионери не треба да гледају само у очекиване пројекције привредног раста.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, каже да ће се по ко зна који пут обратити премијерки Брнабић по овом питању, с молбом да јој предоче да, ако и дође до укидања привремено умањених пензија, то неће нарушити финансијску стабилност. Напротив.

– Повећање од пет одсто је номинално, а не реално, што значи да не износи толико, него мање. Али и без обзира на то, држава мора и због себе и због пензионера да укине привремено умањене пензије, јер ће се поновити сценарио војних пензионера који ма је због дуга, држава после неколико година, морала да исплати све заостале пензије с каматом. Плус судске трошкове, јер су војни пензионери добили случај на суду. Тада је то државу коштало више од 20 милијарди динара, упозорава Ненадић.

Уколико се то и сада понови, а пензионери већ увелико подносе захтеве ПИО фонду, који ће им послужити као доказ на суду да су оштећени, то ће у збиру бити много већи трошак за државу, од оног да се пензије усклађују два пута годишње, каже он.

Чуди га, напомиње, да ово питање нико не покреће ни у влади ни у Скупштини, а свима је јасно да члан 58 Устава лепо каже да одузета имовина мора сваком појединцу да се надокнади у реалном износу. Како се зна месечно држава само по основу тога што је умањила пензије за око 700.000 пензионера приходује у буџет око 16 милијарди динара.

Ј. Петровић-Стојановић
Извор: Политика

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у децембру 2017. године

ОСВЕДОЧЕНО ДРУГАРСТВО

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 10. јануара 2018. године, размотрио захтеве достављене у децембру 2017. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Смедеревска Паланка ЈМ: 32.000,00 - по члану 10.161,73 динара,

ОпОр Шабац БМ: 32.000,00 - по члану 9.910,58 динара

ОпОр Раковица КЗ: 32.000,00 - по члану 7.213,68 динара

ОпОр Сомбор ИИ: 36.000,00 - по члану 10.639,19 динара

ОпОр Ужице ТД: 32.000,00 - по члану 5.844,46 динара

ОпОр Прокупље ВС: 29.000,00 - по члану 11.818,30 динара

ОпОр Зајечар ЈП: 29.000,00 - по члану 7.901,50 динара

ОпОр Пирот ТЉ: 29.000,00 - по члану 12.308,01 динара

ОпОр Панчево ЈН: 32.000,00 - по члану 8.022,08 динара

ОпОр Краљево ПР: 36.000,00 - по члану 6.801,65 динара

ОпОр Крушевац ЛМ: 39.000,00 - по члану 5.863,24 динара

ОпОр Сремска Митровица ЛД: 32.000,00 - по члану 6.770,75 динара

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Раковица СВ: 20.000,00 - по члану 18.369,66 динара

ОпОр Чачак ДР: 20.000,00 - по члану 20.385,25 динара

ОпОр Звездара СВ: 15.000,00 - по члану 19.302,97 динара

ОпОр Пожега БМ: 25.000,00 - по члану 18.904,09 динара

ОпОр Кикинда БС: 15.000,00 - по члану 20.161,73 динара

ОпОр Вождовац БПЖ: 10.000,00 - по члану 16.745,68 динара

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 11. јануара 2018. године

Захтеви који су достављени у децембру су сви решени. Захтеви који буду достављени у времену од 1. јануара до 31 јануара 2018. године биће решавани почетком фебруара 2018. године.

Извршни одбор

Обележен Дан Медија центра „Одбрана“

ОДГОВОРНОСТ ПРЕМА ТРАДИЦИЈИ

Медија центар „Одбрана“ обележио је, у Свечаној сали Дома Војске Србије, свој дан, као сећање на 24. јануар 1879. године, када је у Србији изашао први број војног листа „Ратник“, чију традицију настављају војни часописи и магазин „Одбрана“, као и 139 година војне штампе у Србији.



Заједнички снимак награђених са министром одбране Александром Вулином

На свечаности, којој су присуствовали министар одбране Александар Вулин, представници Министарства одбране и Војске Србије, бројни сарадници и пријатељи Медија центра „Одбрана“, међу којима и председник УВПС Љубомир Драгањац са сарадницима, Војна спомен-медаља за достигнућа у спорту додељена је Женској атлетској екипи Министарства одбране и Војске Србије, која је на 48. светском војном првенству у маратону освојила бронзану медаљу.

Признање је поручници Невени Јовановић, десетару Наташи Ђулафић и војној службеници Ксенији Бубњевевић уручио је министар одбране, баш као и Новинарску награду „Иван Марковић“, која је за 2017. годину припала новинарки РТС-а Ани Манојловић, за прилог „Позив за војну вежбу“, емитован 5. јула прошле године у емисији „Око магазин“, на Првом програму Јавног сервиса.

Најбољи спортиста Војске Србије у години за нама је потпоручник Стефан Вукатиновић, припадник Центра за обуку подофицира Команде за обуку, члан атлетске репрезентације Србије и освајач бројних медаља на домаћим и међународним такмичењима, док је титула најуспешније спортске екипе припала екипи у практичном стрељаштву ИПСЦ – „Кобре“ у саставу: капетан корвете Игор Игњатовић, заставници Бранислав Булатовић, Милован Јанковић, Мићо Воркапић, Игор Новоковић, Дејан Никић и Владимир Стојиљковић

– Батаљон Војне полиције специјалне намене „Кобре“.

Честитајући празник припадницима Медија центра „Одбрана“, министар Александар Вулин им је поручио да борба никад не престаје и, ако можемо да дефинишемо оно чиме се бави Медија центар, баш као и оно због чега постоји наша Војска, у свега неколико речи, онда бисмо то могли са две речи: истина и одговорност.

– Те две речи најбоље објашњавају шта је суштина нашег ангажовања и позива Медија центра „Одбрана“. Одговорност према традицији коју имамо, као и према свим оним ратницима који су славно имали српске војске исписали вредним понављањем и памћењем. Одговорност према традицији, према свима онима који су били пре нас, али и одговорност према будућим покољењима и генерацијама које тек треба да уче о својим прецима да би желели да буду баш као они – рекао је министар Вулин и поручио да можда у историјама неких других народа има времена, ратова и предака којих би се ваљало стидети и који би требало да буду заборављени а њихово дело и њихов пример свакако да не буду поновљени, али у историји нашег народа и у традицији наше војске нема ратова којих се стидимо јер их нисмо ни тражили, ни изазивали и нема предака који су нас својим делима обрुकали или учинили непоносним.

Он је додао да се због тога њихова имена, дела и њихови животи морају бележити, јер су вредни понављања.

– Зато имамо одговорност према будућим генерацијама да им сачувамо такав пример и будемо достојан пример понављања. И друга реч, истина. Да је увек говоримо о свом народу и времену у коме живимо, али и ономе времену у коме смо живели, да се не заборави ни једно слово, да ни једно искуство наших ратника не буде заборављено и да они не оду са ове животне позорнице, а да иза себе не оставе сваку реч, сваки поступак, свако слово и успомену вредну памћења и понављања и да остане баш таква каква је била. Јер у временима веома тешким и страшним говорили су и сведочили истину својом борбом и својим животом – рекао је министар одбране.

О достигнућима у години за нама, али и о плановима за будућност, говорио је пуковник Стевица Карапанџин, директор Медија центра „Одбрана“. Он је потврдио да је установа и претходне године, као и до сада, настојала да буде достојни настављач традиција наших претходника, оснивача часописа „Ратник“ и неимара Ратничког дома.

– Са три четвртине попуњености људством у 2017. години објавили смо 23 броја Магазина „Одбрана“ и у просеку медијски испитали четири догађаја дневно. Објавили смо 135 књига и часописа, што је у односу на 2016. годину повећање за 20 процената, а за потребе 125 активности система одбране израдили смо четири стотине графичких производа. Број догађаја у Дому Војске Србије током протекле године био је 359, и увелико је надмашио не само број радних дана него и број догађаја у претходним годинама. Пре три године број наших посетилаца био је 60 хиљада, пре две године 80 хиљада, а током прошле године тај број је достигао 90 хиљада, и то у највећем проценту поводом изложби у нашим галеријама, промоцијама наших издања, али и другим садржајима од којих посебно истичем недавно реафирмисане књижевне вечери – рекао је пуковник Карапанџин и подсетио на успешно реализоване тематске трибине на Међународном сајму књига у Београду.

Медија центар „Одбрана“ је током 2017. године остварио успешну сарадњу са бројним институцијама и истакнутим појединцима, а у знак захвалности и наде да ће тако бити и у будуће, признања су додељена: из области новинско-информативне делатности – Милени Милетић, најуспешнијој сарадници магазина „Одбрана“, а из области издавачке делатности – Николи Марићу, пуковнику у пензији и проф. др Вељку Ђурићу Мишини, за Фотомонографију „Ратнички дом“ у којој су аутори хронолошки представили претходних 85 година трајања тог здања.

Из области промоције културе награђен је Душан Ђоковић, директор Академије уметности са којом је Медија центар „Одбрана“ реализовао неколико значајних пројеката.

За свесрдну помоћ и сарадњу у реализацији тематских трибина на 62. Међународном сајму књига, захвалница је уручена бригадном генералу Жељку Петровићу, команданту Прве бригаде КоВ-а.

Плакета Министарства одбране за најистакнутијег сарадника ове године додељена је Душану Бабу који је већ дуги низ година међу најтиражнијим и најчитанијим ауторима Медија центра „Одбрана“.

Обележен јубилеј Војне болнице Ниш

ПОНОС ВОЈНОГ
ЗДРАВСТВА

Пре 140 година, на предлог српског великана начелника санитета, пуковника др Владана Ђорђевића, код Ћеле куле је формирана велика нишка Војна болница која пуних 14 деценија дели судбину са градом Нишом, српском војском и грађанима.



Обележавању јубилеја Војне болнице Ниш присуствовали су високи војни званичници из система одбране

На Свечаној академији приређен је и пригодан културно-уметнички програм

Поводом Дана Војне болнице Ниш, у Дому ВС у том граду, одржана је Свечана академија, којом је обележено 140 година постојања и рада реномиране војно-здравствене установе.

Том догађају су присуствовали министар одбране Александар Вулин са сарадницима, командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић, заступник начелника Управе за војно здравство пуковник Угљеша Јовичић, представници локалне самоуправе и верског живота, удружења која баштине патриотску традицију, пензионисани и активни припадници Војне болнице и Министарства одбране и Војске Србије.

Честитајући јубилеј припадницима нишке Војне болнице, министар одбране Александар Вулин истакао је да је 140 година велики јубилеј и то не само за ту установу, него и за комплетно војно здравство, јер „војне болнице не деле пацијенте на оне који су припадници Министарства одбране и Војске Србије и на оне који то нису, већ само

на људе којима је потребна помоћ”.

- Како су радили и у ратовима, тако раде и у миру. Министарство одбране је решено да подигне ниво улагања у војно здравство и, у том смислу, Војна болница у Нишу може да очекује у веома кратком року да ћемо завршити радове започете око хируршке сале за ендоскопију, да ћемо наставити са улагањем које смо започели прошле године, а подсетићу вас да смо за војну болницу Ниш наменили 125 милиона динара - за набавку најсавременије опреме. Управо те набавке се завршавају ових дана. Једна од најзначајнијих, можда прва, јесте набавка дигиталних рендген апарата у вредности од 50 милиона динара - рекао је министар Вулин и додао да ће Министарство одбране наставити да улаже и у Војну болницу Ниш, али и у све остале војне болнице, зато што сматра да квалитет услуга и здравствене заштите мора бити потпуно исти без обзира где живите.

- Наш осигураник и припадник, и сви они

који затраже помоћ у нашим објектима, морају да имају најбољу могућу негу, без обзира где живе и раде. Тако смо радили до сада и тако ће бити и убудуће. Квалитет војног здравства је нама заиста веома значајан и још једном се показује да свако улагање у војно здравство јесте улагање и у квалитет живота и здравствену заштиту и сваког другог грађанина ове земље.

Министар одбране је истакао да се више од свега поносимо нашим војним лекарима и свима онима који раде у војном здравству.

- Четири и по хиљаде људи запослених у војном здравству свакодневно обезбеђује здравствену заштиту за преко 113.000 наших осигураника, али и за бројне цивиле, и тако свакога дана. Можемо да кажемо да су сви они у стању да помогну и да помажу, не питајући ко је припадник војске а ко је цивил, баш као што њихови претходници у свим ратовима нису питали ко је одакле већ само помагали сваком људском бићу коме је помоћ била потребна - рекао је министар одбране Александар Вулин.

О војномедицинској установи, чијим је оснивањем постављен камен темељац за развој здравства у граду Нишу и околини, говорио је управник нишке Војне болнице, пуковник др Јовица Станојковић.

Он је подсетио на историјат установе и истакао да је реч о веома значајном јубилеју.

- Пре 140 година, на предлог српског великана начелника санитета, пуковника др Владана Ђорђевића, код Ћеле куле је формирана велика нишка Војна болница која пуних 14 деценија дели судбину са градом Нишом, српском војском и грађанима. На свом трновитом путу она прати српског војника кроз све одбрамбене и ослободилачке ратове, који нису заобишли ове просторе - рекао је управник Војне болнице Ниш и додао да је данас та установа савремена и да, заједно са осталим здравственим војним установама, под Управом за војно здравство, пружа највиши ниво здравствене заштите својим осигураницима.

- Она уско сарађује са Клиничким центром Ниш и осталим здравственим установама у региону, стално се развија и унапређује кроз школовање својих кадрова и инфраструктурно и техничко опремање. Данас, као и раније, Војна болница Ниш служи на понос свом граду и Војсци Србије, а наш задатак је да је и даље негујемо и чувамо, баш као и светле традиције српске војске - рекао је пуковник Јовица Станојковић.

Свечану академију употпунио је наступ Уметничког ансамбла Министарства одбране Станислав Бинички, под руководством диригента Павла Медаковића, са гостима.

Представници болнице положили венце на споменик који су 1915. године лекари подигли својим пацијентима и колегама страдалим у време тешке епидемије тифуса. Делегација Градске организације УВПС Ниш у саставу мр Милутин Пантелић, др Виомир Панчић и Жарко Лазаревић, такође је положила је венац у кругу Војне болнице.

Обележавање јубилеја започето је премијерним приказивањем документарног филма „Војна болница – од оснивања до данас” и отварањем изложбе фотографија и експоната из Првог светског рата „Све ће то народ позлатити”, која ће у Дому војске у Нишу бити отворена до 27. јануара. Том догађају и Свечаној академији присуствовао је већи број чланова Удружења војних пензионера.

Војнополитичка сцена

ОД СВЕТОГ РАТА
ДО ЛЕГАЛНОГ МИРА

Доктрина о праведном рату доживљава своју ренесансу управо као реакција на фундаменталистичко схватање светог рата. Постоје ли уопште у XXI веку праведни ратови или су то заправо легални ратови?

С тим у вези поставља се следеће питање: да ли појам рат обухвата актуелне феномене насиља за које међународна заједница мора наћи одговоре?

У актуелним безбедносно-политичким расправама мора се у потпуности извршити промена парадигме: од питања о праведном рату, политици силе и конфронтацијама ка легалном миру. Унутар тако уређеног безбедносно-политичког концепта армије су средство (међу)народне примене права у (мулти)националном безбедносном савезу.

Према међународном праву, чинило се да би доктрину о праведном рату требало померити у страну да би се даље расправе о легитимној примени војне силе водиле у правно-философским и правно-етичким оквирима.

Ово је био само привид. Уследила су најмање три доктрине о праведном рату.

Прва је настала током деколонизације у ратовима за независност, друга са тзв. „хуманитарним интервенцијама“ после распада биполарног светског поретка а трећа у контексту „рата против тероризма“ (В. Mieth). Као последица терористичких напада од 11. септембра 2001. године, а после објављивања Манифеста 60 личности из САД - „За шта се боримо?“, дошло је до полемике између америчких и европских експерата о правној утемељености употребе војне силе.

Америчка страна је ставила тежиште на категорију праведног рата, а европска је указивала на значај и нужност даљег развоја међународног права. Пут од доктрине о праведном рату ка доктрини о праведном миру са међународним правним поретком била је њихова гранична аргументациона линија.

Од светог рата ка легалном рату

Готово све религије и културе познају „свети рат“. Они служе за насилно спровођење и ширење сопственог веровања или политичке силе базиране на одређеној религији. Свети ратови су довођени или се доводе у везу са вољом дотичног Бога или божанствима, па самим тим је њихово вођење оправдано. У овим ратовима војсковође виде себе као опуномоћнике или чак заменика Бога или богова, што их у њиховом деловању и са њиховом становиштом чини легитимним и светим. После секуларизације новонастале идеологије у успону преузимају улогу религија. Основни механизми величања силе остали су исти. Насиље је у таквим ратовима било и остало не само нужно зло, да би противправну силу зауставило, већ много више да би се то насиље религиозно или идеолошки уздигло и позитивно вредновало.

У тим конфликтима противници су сопственим борцима и народу представљени као морално и вредносно инфе-

Доктрина о праведном рату је током времена еволуирала у доктрину о праведном миру. При том се у центар вратило питање о праведном мировном поретку после примене војне силе и извршен утуцај на стратегије војних операција (укључујући и такозване излазне стратегије). Одлучујући корак се састоји у повратку перспективе, која се већ дуже време захтева, али тек мало-помало назире.

риорни и могу бити третирани као „варвари“ или „гамад“ против којих се мора борити. Отуда ратови који садрже или који су прокламовани као израз воље одређеног божанства или идеологије, увек имају тенденцију да прерасту у тотални рат. Ако би се и накнадно порази видели као израз Божје воље - Бог употребљава стране армије за кажњавање сопствене заједнице - дошло би до самоурушавања система. И победа и пораз се схватају као покоравање несхватљивој Божјој вољи или светом духу, који је признат и у кога се верује. Здравом логици овакви ратови су несхватљиви.

Класични критеријуми

Са настанком доктрине о праведном рату десила се важна промена у начину размишљања. У овој доктрини ратови нису више приказивани добри по себи већ је употреба силе приказивана са свим негативностима. Образложења за рат везују за проверљиве критеријуме и да буду подређени миру и праву. Ратови не смеју више да се воде у циљу пљачке, као средство освете, за превласт или из личних страсти као нпр. у средњовековним свађама, размирицама и сукобима плаћеника, већ искључиво за заштиту мира и правног поретка. Ратове зато треба ограничавати и политичким деловањем доводити до примарног циља, а то је одустајање од употребе силе.

У средњем веку доктрине о рату су се заснивале (пре свих) на основу учење св. Аугустина (354-430) и Томе Аквинског (1225-1274) али и на изворима прехришћанског периода. Класични критеријуми, који су се при томе издвојили и данас се користе, а они су:

1. легитимна власт: само једна легитимна власт сме да води рат,
2. праведан разлог: за вођење рата мора да постоји праведан разлог, дакле да у њему лежи учињена неправда,
3. поштене намере: рат се мора водити са поштенем намерама, са циљем да се обновљени мировни поредак учврсти,
4. сразмерност: ратно насиље мора бити сразмерно и са реалним изгледима за успех,
5. последње средство: отклањање неправде не може се постићи ни једним другим средством до ратом.

6. права у рату: у рату нису дозвољени сви поступци и средства, циљ не оправдава средство.

Ови критеријуми се налазе готово свуда где се критички размишља о рату. Унутрашњи садржај критеријума је тесно повезан са владајућом сликом света, човека и правде. Тако је у хришћанској традицији питање о праведним разлозима за рат повезано са правом и религијом па према томе и употреба силе према иноверницима. Критеријуми омогућавају да се крсташки ратови оправдају, а они су у то време сматрани праведним ратовима и веома слични светим ратовима.

Легалност вођења рата

Доктрина о праведном рату претпоставља правни поредак, који је за све учеснике обавезујући а кога спроводи извршна власт. На питања о легитимности власти или правичности разлога за вођење рата, све теже се могу дати одговори у контексту крсташких ратова у обрачуна са другим верницима с једне стране и колонијализма западноевропских земаља и Америке нехришћанских народа на другој страни, као и верских ратова унутар хришћанског света на трећој страни. Ратови су све мање могли бити схватани као легални правни акти, у којима су једни наспрам других стајали противници као судије и кажњеници. Тако је најпре у касној схоластици настало схватање да са обе стране субјективно и објективно могу постојати праведни ратови самим тим и праведни противници.

Са оваквим развојем теолошка и етичка питања легитимитета војног насиља су додатно „разводњена“, што је довело до све већег игнорисања етичких аспеката и детеологизације питања рата. Коначно су тиме обесмишљена питања о праведним и легалним разлозима за рат и он је стављена су у надлежност владара. Ова тенденција је била посебно изражена после Вестфалског мира. Као последица свега овога дошло је до различитих дефиниција разлога за рат и начина вођења рата. Разлика је направљена између „цивилизационих“ држава (Европа и С. Америка), „получивилизованих“ држава, и „нецивилизационих“ народа („природних држава“, „дивљих и полудивљих“).

У другом кораку овакав развој довео



Рат је продужетак политике другим средствима

је до квазислободног права за вођење рата преко суверености владара. Рат је сматран легитимним средством политике. Размишљања о сврсисходности рата, макијавелистички резон о државном разлогу и поново пробужено уздицање рата у виду милитаризма разорило је „кочеће“ дејство некадашње доктрине о праведном рату и поново их довело у опасну близину светог рата за „Бога и отаџбину“.

Као последица развоја права на слободно вођење рата, развила су се и правила за вођење рата, која важе и данас. Даљи развој правила међународног ратног права одвијао се најчешће под утицајем и након великих ратова и развоја наоружања. Тако је један од оснивача класичног међународног права Хуго Гроциус (1583-1645), развио доктрину на искуствима тридесетогодишњег рата, покрет Црвеног крста Хенрија Дунанта (1828-1910) настао је под утиском Солферина (1859), Либеров кодекс (1863) у вези са сецесионистичким ратом у Америци, изјава из Ст. Петерберга (1868) са експлозивним средствима и тешким повредама, Хашко правило о рату на копну (1907), Женевска конвенција 1949, после II светског рата и прва два додатна протокола (1977) у условима хладног рата као и проблематике деколонизације.

Поштедети цивилно становништво

Одредбе међународног ратног права биле су веза између држава, које су водиле рат и војника као њихових репрезентата. Војници су увежбавани као оруђа својих држава. Они нису криви за политику, коју би требало да спроведу уз претњу или употребу оружја.

Из овог разлог војнике који нису способни да се боре требало би заштитити, са заробљеним војницима човечно поступати а да се после завршетка рата пусте на слободу.

Цивилно становништво би требало поштедети кад год је то могуће. Проблематично у овом ставу је, да побуње-

ници, герилци или партизани (такозвани ратници у немеђународним конфликтима) нису потпадали под „правила ратовања“. Ова проблематика се додатно заоштрава са настанком такозваних интернационалних, али не и (међу)државних конфликта, и у новије време са питањима положаја бораца у „рату против тероризма“.

Ово је узео у обзир и Римски статут међународног кривичног суда са исцрпном листом ратних злочина у најразличитијим облицима конфликта. Државе, које су ратификовале Римски статут, располажу добром правном базом, шта јесте а шта није дозвољено у употреби војне силе. Преко одредби обичајног права, норме Римског статута се преносе и на државе, које још нису ратификовале. Тако су наведени минимални услови, на које сваки „борац“ или „противник“ има право, али које се са друге стране мора и да респектује.

Стални и *ad hoc* међународни кривични судови указују на то, да међународна заједница није више вољна, да олако прелази преко ратних злочина (на жалост још увек не у свим конфликтима).

Најважнију основу међународног хуманитарног права данас чини Хашко правило о копненом рату, Женевска конвенција са три додатна протокола као и чланови 5-8 Римског статута Међународног кривичног суда. Његових пет основних принципа јесу: принцип човечности, принцип разликовања, принцип ограничавања, принцип сразмерности и принцип војне нужности.

Међународно хуманитарно право базирано на додатним правилима ограничава легалну примену силе прама врсти и месту примене, да би тих пет основних принципа међународног права одговарали конкретном угроженом окружењу. Они треба да осигурају да ће војници за испуњене наредбе применити само потребну силу. Овакав развој указује на то да се војна сила све више схвата као мера нужне одбране или помоћи у невољи и стално мора да буде сразмерна.

Побољшавање и доградња међународног хуманитарног права је такође важна. Она дефинише норме, којих се стране морају придржавати независно од питања везаних за оправданост ратова, и за чије повреде ће касније сносити, или би могли сносити одговорност.

Праведан мир

Доктрина о праведном рату је током времена еволуирала у доктрину о праведном миру. При том се у центар вратило питање о праведном мировном поретку после примене војне силе и извршен утицај на стратегије војних операција (укључујући и такозване излазне стратегије). Одлучујући корак се састоји у повратку перспективе, која се већ дуже време захтева, али тек мало-помало назире.

Немачки филозоф Имануел Кант (1724-1804.) био је један од првих, који је у свом делу „О вечном миру“ (1795) перспективу у односу рата и мира обрнуто и указао на то, да је мир „озбиљан случај“ а не рат. Он је ретроспективно постављеном питању о праведном разлогу за рат и размишљању о одбрани и обнови од претрпљене или претеће неправде заменио питањем оријентисаним у будућност, о условима мира, и рату па макар он био третиран као праведан, никога не сме учинити нужним. Мир мора бити успостављен, било је његово уверење.

У шест „прелиминарних чланова“ Кант дефинише нужне минималне услове за стање међународног мировног поретка у тадашњем историјском контексту. Доста поједностављено, они су: Прво, морају бити закључени мировни уговори без тајних одредби, јер у одсуству праве жеље за миром, неизбежно следи рат; Друго, ни једна држава не може бити кулљена од стране друге државе као нечији посед, у шта се убраја и одрицање служења војног рока из наклоности према некој другој држави. Треће, државе би требало да се одрекну стајаће војске, јер са њеном егзистенцијом судбоносно је повезана динамика наоружавања; Четврто, ни једна држава не би требало да прави државне дугове у вези са спољнополитичким споровима јер банкрот државе који следи, води у рат; Пето, насилну интервенцију једне државе у устав и владу друге државе не чинити, изузев у случају одређених анархичних ситуација; Шесто, минимална правила међународног ратног права је потребно сачувати јер њиховим кршењем отежава се постизање будућег мира или га готово онемогућава.

Кант иде још даље и тражи у „Завршним чланцима“ тростепено утврђење услова за мир. Републикански устав садржи одредбе, које омогућавају учешће а самим тим и самоопредељење грађана на федерализам слободних држава заснованог на међународном праву, које узима државе као равноправне партнере, као и међународном грађанском праву, које мора широм света да осигура минимум заштите људских права (O.Höffe)

Мр Здравко Зељковић,
пуковник у пензији

Природна богатства Србије

ЗЕОЛИТ МИНЕРАЛ НОВОГ МИЛЕНИЈУМА

Анализе наших зеолита показују да су са квалитетом једни од најбољих у свету. Не заостају са аустралијским, за које се сматра да су најбољи на Земљиној кугли. И са војног аспекта се врше различита испитивања. Ако зеолити адсорбују токсичне материјале, ако адсорбују вишак озрачења, онда они могу бити и заштитни „кошобран“ од нуклеарног зрачења.

Досадашња истраживања показују да у нашој земљи постоје неколико локација минерала зеолита који су погодни за експлоатацију. Квалитет је на веома високом нивоу, тако да се могу упоређивати са аустралијским зеолитима који су, такође, међу водећима у свету. До сада истражене количине на подручју Враћа и околине Београда (Сланци код Смедерева), показују да се век експлоатације може одвијати на 30 и више година (око милион тона). То су подаци који су резултат досадашњих истраживања. Како се даље, буде одвијала активност на геолошком плану истраживања, врло је извесно да постоје количине које се могу привести експлоатацији за наредних 50 и више година. Томе иде у прилог и чињеница што су локације садашњих и будућих рудника, логистички врло повољне. Наиме, отварање евентуалног, рудника у околини Београда, на пример, оствариће знатну уштеду на плану инфраструктуре, јер постоје прилазни путеви, вода, струја, а изградња грађевинских објеката неће изискивати никаква природна премошћивања, јер се налази у равници.

Анализе наших зеолита показују да су са квалитетом једни од најбољих у свету. Не заостају са аустралијским, за које се сматра да су најбољи на Земљиној кугли. Квалитетна налазишта се налазе на Копанику (Брзећа и околина), затим код Враћа и места Сланци код Смедерева, надомак Београда.

Одстрањује готово све врсте отрова

Процена је да је за извођење примарних радова неопходно око 90 дана. А то би већ у првој години активирања инвестиција дало значајну производњу и приход, који оправдава исплативост улагања. Интензитет запошљавања радника различитих струка, од инжењера до бравара и других специјалности, био би на 5.000 тона годишње 100 радника, на 7500 т близу 300, а са даљим порастом капацитета приближно по 100 радника годишње. Профитна стопа, која се остварује по ценама које признаје европско тржиште износи 535%, а то до сада није забележено на бившим ЈУ просторима.

Врло запажени резултати добијени су у оквиру експеримената из екосистема. Нарочита ефикасност постигнута је код одстрањивања органског сумпора везаног за уља, затим код пречишћавања ваздуха од гасова CO₂, CO₃ и азотних оксида. Затим, користи се за одстрањивање цезијума и стронцијума из земљишта загађеног ну-

Пише:
проф.др
Божидар
Михајловић,
Универзитет у
Београду



клеарним отпадом, у области пољопривреде и ветерине и др. Живимо у времену у коме убрзани развој модерне индустрије и урбаних комплекса ствара све већи ниво загађености земљишта, воде и ваздуха. Кисела и заслањена земљишта, депоније пепела из термоелектрана и других отпадних материјала, флотацијска и котловска јаловишта као деградирана, неплодна и са све већим садржајем тешких и радиоактивних материјала (олово, цинк, кадмијум, уран и др.), представљају један од најтежих проблема за правилно уређење животне средине и подизање квалитета живота.

Нарочито се то испољава на понуди здравих пољопривредних производа, чија хранљива маса мора бити потпуно исправна и без било каквих примеса и материјала који угрожавају човеков живот. У трагањима за материјалима, који ће омогућити очишћење и заштиту животне средине, дошли смо до врло интересантног минерала – природног зеолита, који би, сразмерно својим хемијским и физичким карактеристикама, требало да буде минерал новог миленијума. Зеолит има велике могућности и врло широк спектар примене, а испитивања која су рађена са овим минералом, показују успешну адсорпцију микотоксина, не адсорбује (разлаже, упија) витамине, адсорбује микроелементе и аминокиселине, па и сам не ресорбујући се, доприноси постизању бољих производних и репродуктивних резултата на свим нивоима примене.

Проверена истраживања (ИНТМС Београд) показују да су пронађена решења у спектру његове примене и то као (1) Акцепторе, (2) Коректоре, (3) Донере, (4) Модулаторе.

Од производње хране до унапређења здравља

Због тога ћемо у даљим истраживањима, обратити посебну пажњу на неколико сегмената примене, истичући у први план

агроеколошке услове као детерминанту успешности примене у производњи агро-еколошких производа. Зеолити се, дакле, могу применити:

(1) У производњи сточне хране. Са зеолитима је могуће побољшати здравље животиња јер адсорбује токсичне метале и друге отрове и помаже правилно усвајање суве материје, тако да протеински део остаје очишћен и еколошки исправан за употребу.

(2) У различитим гранама агрокултурних производа (ратарство, повртарство, воћарство, цвећарство).

(3) Код пречишћавања воде за пиће, преко филтера који садрже зеолите. Могуће је пречишћавати и стајаће воде, отпадне воде, текуће воде и фармацеутске меке воде и задовољити потребе за индустријским водама путем десалинизације и сл.

(3) Испитивања показују, такође, да природни зеолити могу одиграти корисну улогу код деконтаминације загађених терена тешким металима. Захваљујући његовој адсорпцији и другим карактеристикама, градске депоније и слични терени могу се за кратко време очистити и прилагодити некој другој намени. Или, пак, бомбардовања која су уништила и загадила део наших територија осиромашеним уранијумом, могу се привести намени или покушати њихово очишћење путем природног зеолита, јер је то једини начин, бар за сада, да се таква земљишта приведу гајењу неких агрокултура. И то без последица...

(4) Зеолити се, такође, примењују и у медицини, на различитим подручјима. За сада, испитивања су обављена у хуманој медицини, преко дијализе, излечења херпеса или санирања те болести, дијареје, замена цитостатика и сл. Када је у питању хумана медицина, испитивања показују да природни зеолити могу одиграти значајну улогу код адсорпције вишка озрачења из људског организма пацијената који се редовно лече од канцера преко овог начина хоспитализације. Штавише, на Западу су се појавили лекови који у том погледу помажу пацијентима, елиминишући појаву дијареје.

(5) Ови природни минерали примењују се и у ветерини, затим код производа које користе кућни љубимци за исхрану и сл.

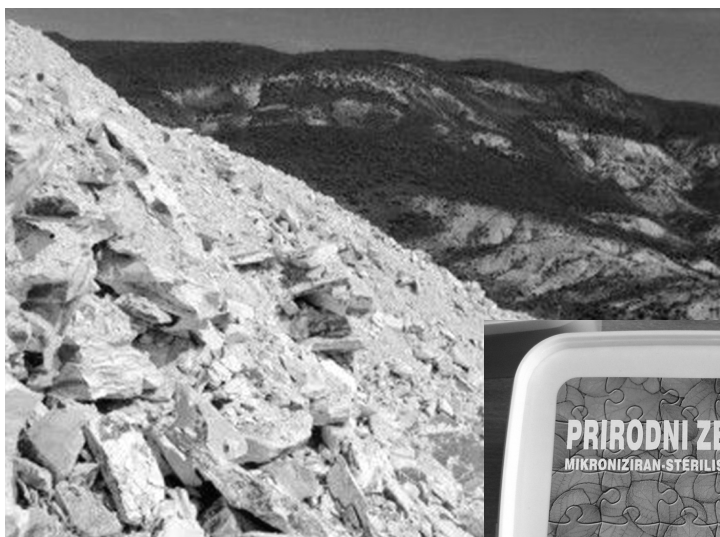
(6) Такође се примењује у козметичи, у справљању различитих заштита од ултраљубичастог зрака сунца, затим производњи дезодоранса и др.

У повртарској, воћарској и цвећарској производњи, уз додатак микроелемената, постижу се побољшања у квалитативно-квантитативној примени.

Повећање приноса у пољопривреди

У Јапану су дошли до података да зеолит као додатак утиче на споро ослобађајуће ђубриво. Користећи препарат зеолит-циклопентолит постигнут је посебан пораст рода јабука за 13-19%, шаргарепе 63%, парадајза до 45%. У суштини, овим препаратом изврши се простирање на земљишту, зеолит адсорбује све токсичне и друге метале и елементе, практично, ослобађа земљиште од могућих загада, и на тај начин, добија се здрав еколошки производ.

Сличне резултате постигли су и наши стручњаци са Пољопривредног факултета



*Напазиште
зеолита
богато тим
минералом*

*Комерцијални
производ од
зеолита за
примену у
исхрани људи*



у Земуну и то у области производње јабука. Запажени су, такође, добри резултати у испитивању и поспешивању раста трава и индустријског биља.

Исто тако, удружени научни потенцијал неколико института у нашој земљи, добијли су добре резултате у испитивању могуће производње већег броја повртарских култура и то са природним фосфатима и зеолитима. Нарочито се такав експеримент показао успешним у производњи пшенице, кукуруза, пасуља, кромпира и других култура. А то је због тога што су оба минерала омогућила смањење киселости земљишта на подручјима где су испитивања обављена.

Нови пројекти из области биљне производње који директно утичу на човеково здравље и животну средину, указују на напуштање коришћења токсичних материјала и препарата као што су пестициди, хербициди, фунгициди и сл. Такви производи имају више никакву перспективу, јер се прерадом индустријских минерала у модерном концепту биљне производње и еколошког контролисаним условима преко прописи, створили услови за побољшање квалитета земљишта и субстрата који су у функцији производње еколошки исправне хране.

Последњих година изучавају се и у употребу уводе адсорбенти широког спектра који су добијени прерадом индустријских минерала, са великом ефикасношћу адсорпције загађивача вода (амонијак, тешки метали, разни органски загађивачи и др.). Вероватно никоме није пало напамет да у загађене реке Тимока, Рзава и сл., по секторима где су се инциденти догодили, или једноставно преградом вода, да убади зеолите и на тај начин спречи еколошку катастрофу која се догодила. Или, једноставно, пре но што ће се те воде испустити у реке и језера, воду треба очистити третманом са зеолитима. О томе наши хемичари далеко више знају но што им је место и улога поверена у новом систему вредности животне средине.

Пречишћава воду, заменује фосфате

Илустрације ради, путем десалинизације и деминерализације, због могућности које зеолити имају као јонски измењивачи, могуће је производити воду из мора и океана. Тим методама, на пример, у Кувајту

се годишње добија око 25.000 тона чисте воде.

Када је у питању употреба зеолита у индустрији детерџената, све се више ослобађају фосфати као носиоци и врло ефикасног средства за прање рубља. Али фосфати у стајаћим водама, мање у проточним, стварају алге и друге пратеће кориснике кисеоника, тако да то представља велику опасност за флору и фауну и њено уништење. Смањење норматива фосфата у детерџентима је већ уходани процес, али његова потпуна елиминација за сада није могућа пошто зеолити не могу у потпуности заменити фосфате као ефикасно средство за прање рубља.

И са војног аспекта се врше различита испитивања. Ако зеолити адсорбују токсичне материјале, ако адсорбују вишак озрачења, онда они могу бити и заштитни „кошобран“ од нуклеарног зрачења. Ово је извесна претпоставка. Узимајући, дакле, све изнето у обзир, грађевинарство је напр. добило још један атрактиван материјал који ће бити у функцији његовог развоја. Природни минерали могли би бити заштити од нежељеног зрачења из било ког извора. Могуће је зеолит уградити и као заштиту у грађевинарству, облагању кућа, војних објеката и сл.

Уз ограничења да се ради о стратешком материјалу, економика исплативости производње и прераде говори да је однос трошкова производње и цене која се постиже на светском тржишту у висини од 56% профитабилности. Даља улагања у отварање рудника и трошковима која таква инвестиција тражи, рачуница показује да се целокупно улагање исплати за две године експлоатације. И то са европским зарадама...

Пилот истраживања пласмана овог минерала на европском тржишту показују да је само за потребе fine производње лекова, дакле, највишег степена квалитета, месечно потребно око 1000 и више тона. А то на годишњем нивоу представља 15 хиљада тона руде и финансијски ефекат од 7 милиона евра у укупном приходу, односно око 3,6 милиона евра чисте добити.

Зеолити ће бити најтраженији производ у будућности, код нас и у свету. Потребно

је зато у што скоријем времену формира тимове маркетиншких и едукативних профила, како би се спремно дочекала већ најављена експанзија потрошње овог минерала. Томе иде у прилог и чињеница да се и на војном плану обављају истраживања.

Формирана драгоцен палета лекова

Набрајамо неке од лекова који су стекли право грађанства.

Зеолит имуно формула – превенција: за побољшање метаболизма и општег стања организма; као превенција за вирусне упалне инфекције; код стања исцрпљености, умора, малаксалости, безвољности и стреса, уз тешке терапије цитостатикима.

Зеолит Natural Health protector - превенција: побољшава опште здравље и имунитет, уклања физичку и менталну исцрпљеност и умор; сузбија и смањује раст тумора уз бољу подношљивост зрачне и хемио терапије; регулише ниво шећера и масноће у крви, спречава развој атеросклерозе, регулише повишен крвни притисак, спречава компликације дијабетеса; доводи до губитка мучнине, надутости код запаљења и цирозе јетре, делује гастропротективно; смањује бол, укоченост и побољшава покретљивост зглобова; повољно утиче на квалитет и влажност коже, елиминисе гљивична оболења коже.

Не треба га користити у периоду трудноће и лактације.

Зеолит active formula: То је микронизовани прах који поседује моћ велике површинске активности што се манифестује кроз абсорпције тешких метала, радионуклеида, микотоксина и деактивације слободних радикала у ћелијама организма. Превенција: прероручује се за побољшање метаболизма и општег стања организма, као превенција за вирусне и уралне инфекције, код стања исцрпљености, умора, малаксалости, безвољности и стреса, уз терапије цитостатикима.

Зеолит + strirulina + acerola – energy formula: Ацерола је америчка трешња, а представља један од највећих природних извора витамина „Ц“ (аскорбинска киселина). У ацероли има 20 пута више витамина „Ц“, него у лимуну и поморанџи. Екстракт ацероле садржи биофлавоноиде, а нарочито „рутин“ који испољава снажно антибактериолошко дејство. Побољшава имунитет и штити од инфекција. Прероручује се за побољшање метаболизма и општег стања организма, као превенција за вирусне и уралне инфекције, код стања исцрпљености, умора, малаксалости, безвољности и стреса, уз тешке терапије цитостатикима.

Зеолит + vodeni čaj Recovery formula: микронизовани прах који поседује моћ огромне површинске активности што се манифестује кроз адсорпције тешких метала, радионуклеида, микотоксина и деактивације слободних радикала у ћелијама организма. Превенција: прероручује се за све горе поборано стање организма, а нарочито уз тешке терапије цитостатикима.

Зеолит је активни минерал који се употребљава и код пречишћавања воде за пиће. Адсорбује све нечистоће које се налазе у води или се добијају загађењем животне средине.

Све у свему зеолит има веома широку примену и веома је користан минерал.

Занимљиво истраживање о дуговечности

ПЛАВЕ ЗОНЕ СРЕЋЕ

Шта је то посебно у пет области света у којима више људи него другде доживи стоту



Икарија (Грчка)



Окинава (Јапан)

Постоји много рецепата, препорука и савета како да се доживи стота, мада је, статистички, пораст дуговечности глобални тренд: очекивани животни век се у просеку продужава за две године сваке декаде.

Постоји, међутим, пет делова свега у којима има више стогодишњака него било где другде, где је један век живота уобичајен, не због тога што тамошњи људи чине неке посебне напоре да то постигну, него зато што једноставно живе свој живот.

Реч је о феномену „плавих зона“, концепт који је установио новинар „Националне географије“ Ден Буетнер и о њему написао три бестселер књиге, поставши при том и заговорник животног стила који повећава шансе да на овом свету проведемо можда више година него што нам је записано у генима.

Буетнер, наиме, подсећа на студије које су утврдиле да је само око 20 одсто просечног животног века одређено генима, док је остало заслуга одређеног животног стила. Пет „плавих зона среће“ пронашао је после једнодеценијског истраживања у којем су му асистирали демографи, биолози, нутриционисти и други специјалисти. Тврди да их нема више нити ће их бити.

Оне су на Сардинији (Италија), Окинави (Јапан), Хоханчи (Костарика), Икарији (Грчка) и Лома Линди (Калифорнија, САД).

Храна као улазница за дуг живот

У унутрашњости Сардиније, другог (после Сицилије) највећег острва Ме-

дитерана, десет пута је већи број стогодишњака од америчког просека, на најјужнијем јапанском архипелагу је пет пута мања стопа срчаних обољења, на забаченом полуострву Костарике данашњи педесетогодишњаци могу да рачунају да ће напунити један век, на грчком острву које је име добило по митском јунаку који се вештачким крилима превише приближио сунцу нико не пати од старачке заборавности, док су у калифорнијском граду од 24.000 становника дуговечни само припадници Адвентистичке цркве (седмог дана).

Ден Буетнер је животне навике становника „плавих зона“ детаљно испитивао на узорку од њих 263 и нашао неколико заједничких карактеристика који их чине срећнијим од свих других карактеристика које чине њихову свакодневицу и оно што се најчешће описује као „животни стил“.

Шта им дакле омогућава да нас надживе и да буду здрави и активни и на свој стоти рођендан?

Први закључак је да је улазница за дужи живот храна. Житељи „плавих зона“ 95 одсто својих калорија добијају једући поврће, воће, и житарице - све оно што трпези нуди биљни свет. Не прескачу месо, али оно је на столу само кад се нешто прославља и у сваком случају не чешће од једанпут недељно. Између оброка, телесна енергија се допуњава грицањем разних врста ораха и семенки.

Једући, никад стомак не напуне до краја, престану да једу чим утоле глад. А главна „храна дуговечности“ су пасуљ, соја и друге махунарке, које обез-

беђују све организму неопходне хранљиве састојке и елиминису потребу за протеинима животињског порекла.

Иако је у свих пет „плавих зона“ најздравије пиће чиста вода, у оним медитеранским то је и вино, редовно али умерено, и најчешће, пошто је прилично јак, разређено водом.

Животу дати одређени смисао

Физичка активност се подразумева, али она се не обавља знојењем у теретани, већ је нешто природно у обављању свакодневних послова. Дуговечни по правилу сами узгајају највећи део своје хране, што захтева живот у сталном покрету.

Најзад, реч је о заједницама чији се припадници међусобно често сусрећу и друже, о „микродруштвима“ (заједнице дуговечних имају до 10.000 припадника) које су одолеле глобализацији коју Ден Буетнер, због штетних навика које доноси, проглашава „главним непријатељем дуговечности“.

Буетнер у својим књигама нуди на први поглед једноставан рецепт за дуг век: „Добро једите, више се крећите и више се дружите и волите“. Лекције из „плавих зона“ разрађује, међутим, у следећих неколико принципа.

Први је да се треба „кретати природно“: најдуговечнији становници оаза дуговечности живе у окружењу где им је то потреба и нешто што чине без размишљања и планирања.

Неопходно је затим животу дати неки смисао: знати шта треба да се уради кад се пробудите „обезбеђује најмање седам додатних година“.

Не журите, јер ћете тако избећи стрес. Једите само док не утолите глад („правило 80 одсто“). Не треба да будете вегетаријанци, али месо вам није неопходно више од пет пута месечно. Чаша до две вина не шкоде. Уживајте у друштву и будите посвећени својима, супрузи, деци, унуцима, (и очекујте да они буду посвећени вама)...

Другим речима, креирајте сопствену „плаву зону“.

М. Бекин

Извор: Глас осигураника



125. моторизована бригада у одбрани границе према Албанији

НЕПРОЛАЗНИ БЕДЕМ ХРАБРИХ БОРАЦА

Маскирање је стално спровођено јер је то било питање бити или не бити. Шта год смо поставили као мамац, у крајњем случај шерпе, лонце, балване па их усправимо, додамо гуме са стране, па нешто од метала да прави одсјај, то авиони НАТО-а гађају и погоде. Извиђају, извиђају, па гађају. Гађају и малу ватру ако је примете. Где смо ископали положаје током 1998. и 1999. године, све су преорали бомбама. Ако немамо ништа друго да их заварамо, ископамо нешто свеже да им привуче пажњу. Чим уоче, одмах у то гађају. Е колико су муниције утрошили без било каквих ефеката...

Део границе према Албанији у рејону карауле *Кошаре* бранили су и припадници 125. моторизоване бригаде. Та јединица после агресије одликована је Орденом народног хероја. Стога виђење догађаја и укупне ситуације команданта те јединице генерал-мајора у пензији Драгана Живановића, представља значајан извор за историју.

Пред почетак агресије НАТО-а на СРЈ у Албанији се врши прихват делова шиптарско терористичких снага (ШТС), извучених са простора Косова и Метохије, опремају се, распоређују и врши њихова обука у Куксу, Вицидољу, Тропоји и другим албанским местима, затим се доводе делови снага НАТО-а у шири рејон Тиране, интензивно се извиђају и прикупљају подаци о стању на територији Косова и Метохије, нарочито на обезбеђењу државне границе и граничном појасу.

На простору Метохије ШТС врше реорганизацију, маневар у простору и дејствују по снагама безбедности. У реорганизацији, обуци, маневру и дејствима добијају помоћ од инструктора-плаћеника и појединих верификатора. Општи је закључак да су ШТС после разбијања у јесен 1998. године, реорганизоване, опремљене и обучене уз подршку посматрача међународне заједнице, каже генерал-мајор у пензији Драган Живановић, у оно време командант 125. моторизоване бригаде са седиштем у Косовској Митровици и наставља:

У јеку дислокације ратних материјалних резерви

Део јединица ВЈ се ангажује у подршци снага МУП-а у борби против ШТС, а део врши обуку у простору, ради контроле територије и спречавања блокирања сопствених снага у мирнодопским локацијама. У јеку је и дислокација ратних материјалних резерви. Граничне јединице врше појачано обезбеђење државне границе и скоро свако-



Војници на положају у рејону карауле *Кошаре*

дневно воде борбу са деловима ШТС које се убацију из Албаније, или се извлаче на територију Албаније. Део јединица ВЈ ангажован је на дубинском обезбеђењу државне границе,

Посматрачи међународне заједнице врше непосредан увид у вежбове активности јединица ВЈ, без одобрења, затим прате извлачења и предислокацију ратних материјалних резерви, евидентирају распоред јединица ВЈ, снага МУП-а и објеката као и потенцијалних циљева бомбардовања НАТО-а, напомиње Живановић.

Свакодневно се прати ситуација код наших граничних јединица на обезбеђењу државне границе и откривају тачне позиције потенцијални циљева,

Снаге НАТО-а под изговором хуманитарне акције на територији Албаније у збрињавању избеглица са Косова и Метохије под називом „Дуга“, ојачава снаге на око 6.000 људи, 36 тенкова, 20 оклопних транспортера, 18 вишецевних бацача ракета, 20 хеликоптера типа „апах“ и других специјалних снага и средстава, под јединственом командом у Тирану.

Свакодневно се бомбардују објекти касарне, карауле, складишта, релејна чворишта, уређена КМ, уређени положаји за одбрану, јединице и средстава у простору од државне границе по читавој дубини територије.

Јединице ВЈ у садејству са снагама МУП-а Републике Србије настављају борбу против ШТС по плану Команде ПрК, што је у стварности захтевало ангажовање борбених група из свих бригада (из 125. мтбр укупно седам борбених група). Напуштају се рејони и објекти мирнодопске локације. Јединице „А“ формације претпочињавају касарне, складишта и издвојене објекте војно-територијалним јединицама, врши се мобилизација ратних јединица, организује се позадинско обезбеђење по ратној шеми, појачано се обезбеђује државна граница. Остварује се сарадња са органима локалне самоуправе на организацији живота и рада у ратним условима, врше се припреме за посудање одбрамбених рејона по заповести команданта Приштинског корпуса.

Под јединственом командом 2. пешадијске дивизије

Снаге за напад формиране углавном од терориста са Косова и Метохије који су се извукли у ранијем периоду, обучене, опремљене и под јединственом командом Команде 2. пешадијске дивизије ОС Албаније у спремности су за дејство. Укупно је ангажовано око 6.000 људи, које ће подржавати НАТО авијације и артиљерије 2. пешадијске дивизије ОС Албаније.

Снаге за напад ешелониране су на прав-

цу карауле *Кошаре*, снаге за демонстративни напад на правцу карауле Морина, снаге за обезбеђење и артиљеријску подршку у рејону села Падеке, односно села Кољде-ти, резерва у рејону језера између Тропоје у превоја Морина, са тенковском четом и снаге за командовање у Тропоји и села Падеке и истурено командно место у рејону објекта Маја е Уљеза тт.1822. ШТС на територији Метохије, у рејону Јабланице, Меје, Радонђићког језера јачине су око 300 терориста и група од око 20 терориста – у рејону с. Батуша и Шкоза.

Преформирање борбених група у формацијске јединице

У време напада 9. априла још увек су постојале борбене групе (укупно седам), од Бајгоре на падицама Копаоника преко Баранског луга до границе, то јест до Бабај гокса, код карауле Митар Војиновић. Границу, у ширем рејону карауле Кошаре бранило је око 130 људи из састава 53. граничног батаљона 2. борбена група из састава 125. мтбр, уз подршку корпусне артиљеријске групе у рејону Поношевца. Предњи крај одбране није био успостављен. По плану је требало то да се реализује 10. априла у 6,00 часова, али смо добили одобрење команданта корпуса да то одложимо за 2-3 дана, како би преформирали борбене групе у формацијске јединице и имали довољно времена за подилажење предњем крају и довођење мобилисаних јединица правцем Косовска Митровица - Клина - Пећ - Дечане.

На дубинском обезбеђењу границе из 125 мтбр било је ангажовано око 250 људи распоређених од Дечана до с. Поношевац, из састава борбене групе број два (150 људи) и из састава 1. батаљона војне полиције – око 100 људи. Од подршке батерија Х-155мм у рејону с. Поношевац и чета минобацача 120 мм у рејону с. Батуша,

Јединице 125.мтбр биле су у завршној фази преформирања, мобилизације и марша од Косовске Митровице до Дечана, у условима превласти у ваздушном простору снага НАТО-а. Делови јединица 125. мтбр су се у моменту напада налазиле у покрету од Косовске Митровице до Јуника. Део снага БГ-2 који је био задужен за дубинско обезбеђење државне границе, део снага ангажовао је у подршци јединицама у борби, напомиње Живановић.

Једно од питања које се намеће јесте непознаница зашто је за правац напада изабран баш онај који води преко карауле Кошаре?

-То је најпокривенији правац растињем и служи као маска и за заштиту нападача. То је правац којим су, током 1998. године и почетком 1999. године, прелазиле групе терориста и са једне и са друге стране, првенствено у циљу наоружавања. Он омогућава ефикасно осматрање са доминантних објеката током борбених дејстава. Полазни положај надвишава одбрамбени положај. Рејон је испресецан јаругама, усецима, вододеринама, које обезбеђују непријатељу комотно, безопасно и ефикасно склањање људства од дејства артиљерије и сигурно довођење свежих снага у већем броју. За браниоца постоји само један пут евакуације и снабдевања преко села Батуша, што је повољно за контролу и дејство нападача.

Ломити нападну моћ агресора

Временске (не)прилике су одговарале нападу јер је на највишим врховима био снег од 0,3 до 2 метра, а бели покривач у значајној мери умањује ефекат дејства артиљеријских пројектила. У близини су насеља Батуша, Јасић, Молић, Д. Морина, Дечане, и остала места према Ђаковици, без обзира што их је у том тренутку напустило становништво, али су могла послужити као базе за застанке, склоништа и као добри положаји за евентуалну одбрану ШТС. Првац је гравитирао према рејонима где су постојале ШТС, попут Јуничког поља (Река, Нец и Рамоц) на правцу: Јуник – Ђаковица,



Генерал-мајор у пензији
Драган Живановић

затим у рејону Барански луг и Радонђићког језера, на чија дејства је нападач увелико рачунао.

Одлуку су поткрепила и сазнања да су снаге на самој граници већ дуже времена у непромењеном саставу и са утврђеним распоредом поседања заседних рејона и места, што је установљено свакодневним извиђањем и прављењем варијанти сопствених дејстава и сходно томе увежбавани под руководством страних инструктора – специјалиста.

Први пут ШТС јачине око 6.000 бораца, са тенденцијом нарастања, стављене су под јединствену команду и подржане авијацијом НАТО-а, артиљеријом регуларних трупа ОС Албаније, предвођених искусним ратницима скупљеним из разних крајева света, подвлачи Живановић.

Циљ напада непријатеља био је да уз авио и артиљеријску подршку, енергичним нападом ШТС у првом ешалону пробију одбрану наших снага, споје се са остављеним деловима ШТС у рејону Меје и Баранског луга, овладају комуникацијом Дечане-Ђаковица, расеку снаге одбране у Метохији, створе услове за даља дејства и уништење наших снага.

Сукцесивно а убрзано поседање положаја

-Наше снаге су имале задатак да ослонцем на уређене објекте, насељена места и маневром заштитите људство и материјално-техничка средства, у садејству са суседима и снагама МУП-а Р. Србије, одбраном од саме државне границе, уз масовно запречавање, спрече брз продор непријатеља у дубину одбране, да му леме нападну

моћ и зауставе га на линији: Пећ – Приштина, у висини Гребничке планине, чиме снагама Приштинског корпуса створити услове за противудар.

Напад непријатеља отпочео је 9. априла у раним јутарњим часовима уз артиљеријску подршку. Прво по рејонима карауле Морина, око пет часова, а затим по свим рејонима одбране-заседних места на правцу карауле Кошаре. Артиљеријска ватра из минобацача и хаубица из састава регуларних снага Републике Албаније је била веома прецизна и погађала положаје и појединачне заклоне наших снага. Ово говори да су у периоду припреме напада открили тачан распоред наших снага и положаја. Прецизност у руковању и реализацији артиљеријске ватре допринели су појединци и групе специјалних снага других земаља ангажованих на страни ШТС. Током каснијих дејстава прислушкивањем појединих непријатељских средстава везе установили смо да се ради о припадницима који су говорили италијански и француски. Након снажне артиљеријске припреме отпочео је напад копнених снага јачине око 1.500-2.000 припадника ШТС у првом ешалону и 3.000-4000 људи у другом ешалону. Напад се одвијао на правцима: (1) с. Љукај - објекат Маја Глава - објекат Шкоза, око 500 бораца; (2) Падеке - караула Кошаре -објекат Опљаз - с. Кошаре, око 300-500 бораца и (3) караула Падеж -објекат Раса е Кошарес тт. 1385, око 600-1000 бораца, наводи Живановић.

Уз веома енергичан и одсудан, може се са сигурношћу рећи херојски отпор, јединица 53. грб у рејону карауле Кошаре, јачине око 130 људи, са појачањем око 30 људи из састава 1. батаљона војне полиције, нападу су нанети велики губици и спречен продор у дубину наше територије. Непријатељ је успео да заузме само објекат Раса е Кошарес тт. 1385. Без обзира што је успео само овај објекат да заузме, он је пружао изузетне услове за успешан напад наредног дана, посебно што је тамо поставио минобацаче, бестрајне топове 82 мм и једноцевне противавионске топове 20мм.

Одсудна борба у захвату карауле Кошаре

- Већ 10. априла уводимо део јединица и то око 100 људи из бг 3 и око 100 људи из бг 2 из ширег рејона Јуника и око 100 људи из батаљона војне полиције. Следи сукцесивно улажење тих јединица. До 20. априла посели смо положаје испред Маја главе, Опљаза и Раса е кошарес. Непријатељ је претрпео осетне губитке, али је током ноћи то санирао и припремио свеже снаге за наставак напада.

Наше снага су исцрпљене, промрзле, са већим међупросторима, отежаним снабдевањем нарочито у муницији, успеле су да нанесу осетне губитке непријатељу, задрже се на линији: Ђивади и Шабанит - рејон Опљаз (с. Кошаре) – Глава - Маја Глава.

Био је тежак дан за артиљерију. Мајор Димчевски је дошао поподне и до увече у систем одбране увезао део снага, а сутрадан увезао све снаге граничаре. Непријатељ је надирео у таласима. Дејствовао је артиљеријом, минобацачима, противавионским, противокопним 76 мм, бестрајним топовима и стрељачким наоружањем. Руководици на њиховим минобацачима, установили смо посредством средстава везе, били су Италијани док су посаде биле саста-



Брига о људима испољена путем санитетског обезбеђења

БОРБА ЗА СВАКИ ЖИВОТ

Екипе Војне болнице Ниш током 1998. и 1999. године радиле су у сменама на Косову и Метохији. Њихова активност одвијала се у веома тешким условима, чинећи надљудске напоре како би се збринули рањени и болесни. Један од оних који су најчешће били на терену је пуковник, хирург Александар Петровић, који је први пут на ратиште отишао у Книн још 1992. године.

Екипе су формиране од хирурга, ортопеда анестезиолога, анестетичара инструментарке и медицинског техничара. Шеф екипе је увек био хирург. Имали смо и лекара који је само био веза између Команде Приштинског корпуса и војног санитета. Лечили смо припаднике војске и полиције. Поред малог бројног стања а великог срца, ми смо имали три екипе: у Призрену, Ђаковици и Косовској Митровици. Збринато је око 1700 повређених. Део рањеника транспортован је до нишке војне болнице и ВМА. Када би био већи број повређених, имали смо неколико аутобуса у којима смо уместо седишта уградили носила. У Призрену и Митровици наше екипе радиле су у медицинским центрима, казује Петровић и наставља:

У Призрену су колеге веома добро сарађивали са колегама у болници. Тамо су лечили и цивиле. Није био посебан протокол. Када су бомбардовали колону у Кориши, један од Ал-



Пуковник у пензији
Александар Петковић

банаца доживео је тешку повреду срца. Тада је војни хирург урадио операцију за анализе медицине. Тај човек је хеликоптером пребачен на ВМА. И када је председник Белорусије Александар Лукашенко долазио у Београд, посетио је тог болесника. Није било повређеног коме нисмо пружили помоћ. Лечили смо чак и борце ОВК. О томе се зна у Хагу. У Ђаковици смо од гарнизоне амбуланте направили хируршку амбуланту. Почели смо да оперишемо. То су прострелне,

устрелне ране, екстремитета, грудног коша, главе. Наша је била примарна хируршка обрада. Имали смо операциону салу, радили у веома импровизованим условима. Стерилисали смо у пољском аутоклаву, кога смо, из амбуланте, ложили на дрва. Повређене смо углавном припремали за даљи транспорт. Два дана у седмици била су одређена за транспорт. Када смо 1998. први пут отишли на Космет, били смо са припадницима 63. падобранске бригаде. Тек када смо на

лицима тих људи видели маскирне боје схватили смо да је ситуација озбиљна.

Једном се десило да Албанац треба да прими трансфузију. Албанци иначе немају обичај да дају крв. С обзиром на хитан случај, наши лекари су му дали течност што живот значи. Ето какви су били припадници ВЈ.

У Митровици, усред бела дана, авиони НАТО-а гађали зграду МУП-а. Био сам у шок-соби и када се догодила прва

детонација бомбе, која ме је одбацило на зид собе. Враћамо кревете на места, кад оно још једна стравична експлозија бомбе. Тада је 67 особа повређено. У кругу болнице сјатила се цела Митровица...

Оперисао сам Албанку која је имала прострелну рану. Била је Припадница ОВК. Другом приликом у време рата сазнао неки Албанац да је доктор Петровић дошао у Митровицу. Служио је војску у Пироту 1981. године, где сам био лекар. Имајући поверење у мене, довео је дете од две године. Било је надувено као балон. Само што не знам. Рекао сам му да дете мора хитно на дечију хирургију у Приштину. Одговорио ми је да нема горива за ауто. Позовем начелника Здравственог центра и обезбедим му возило за транспорт, казује Петровић.

Било је то тешко време у коме су вребале многе опасности, а лекарево искуство често било пресудно за спас живота.

Иде се на све или ништа. Да се испоштују сви медицински услови и правила. Стекао сам велико искуство у лечењу ратних рана. Нисам знао шта је дан а шта ноћ, шта је субота а шта недеља. Током агресије амбуланта је неколико пута мењала локацију. Стресови су били велики. На крају рата санитетска екипа се прикључила колони италијанске војке и тако изашла са простора Косова и Метохије, нагласио је пуковник у пензији Александар Петровић.

вљене од Немаца, сећа се генерал Живановић.

Ноћ 09/10. априла носила је доста неизвесности и зебњи. Неизвесност за припаднике 53. грб услед недовољне увезаности, непознавања тачног распореда непријатеља и свесности да им помоћ неће брзо стићи. Зебња код снага у дубини граничног појаса, посебно код командног кадра, због нејасне ситуације и могућег неповољног сценарија, а то је расецање одбрамбених снага у Метохији, омогућавања масовних авио удара снага НАТО-а и наношења великих губитака, које би у крајњем довеле у питање реализацију задатка, тј. одбрану Косова и Метохије.

Током ноћи припремљен је део снага јачине око два вода за помоћ снагама на караули Кошаре и то: на правцу караула Морина-Маја Глава и с. Батуша - караула Кошаре.

Другог дана борбених дејстава наставља се одсудна борба у захвату карауле Кошаре. Непријатељ је уводио свеже снаге, уз јаку и прецизну артиљеријску подршку и дејство снагама са објекта Раса е Кошарес успео да пред ноћ примора наше снаге да се извуку на резерве положаје у висини: Љивади и Шабанит - рејон Оплџаз. Део снага

за помоћ на правцу караула Морина - Маја Глава није успео битије да помогне. Донекле су створени услови за конкретнију и ефикаснију артиљеријску подршку наших снага без обзира на претњу која је долазила од авијације НАТО-а. Ово је нарочито битно за објекат Маја Глава који је делимично могао да се непосредно гађа.

Непријатељ је заузео објекат Раса е Кошарес, објекат Маја Глава и караулу Кошаре. Снимак освајања карауле Кошаре је у вечерњим сатима емитован у етар, првенствено ради оправдања великих губитака на непријатељској страни при нападу.

Уништена диверзантско-терористичка група

-Треба истаћи да је и другог дана главни терет одбране у рејону карауле Кошаре поднео исти састав од претходног дана из 53. граничног батаљона и то без губитака.

Од 11. априла почиње постепено увођење делова снага 125. мтбр и ојачања Приштинског корпуса. Увођење снага се реализује по мери пристизања, опремања и организације за напад у циљу преузимања иницијативе и преотимања доминантних положаја.

У напад се уводе : 1/1.6ВП, 2 чете 1/125.мтбр, 1 чета 2/125.мтбр и то све на правцима од с. Батуша ка с. Кошаре и с. Батуша ка Маја Глави. Напади су трајали до 14. априла, када су услед снажног отпора непријатеља и довођења свежих снага, наше снаге заустављене. Нашле су се у неповољном положају у односу на непријатеља и њихове доминантне и надвишавајуће објекте. Наше снаге су поселе по дубини сигурнији положај који је омогућавао дејство и заштиту. Током напада на Маја Главу уништена је диверзантско-терористичка група у рејону објекта Шкоза јачине око 15 људи, која нам је задавала велике проблеме. Трећег дана је погинуло 10 наших бораца, што је последица тродневних ратовања у рекло би се немогућим условима и услед увођења свежих снага непријатеља на свим правцима, јаке авио и артиљеријске подршке и поселања доминантних - надвишавајућих објеката у односу на наше снаге.

Следеће увођење значајнијих снага (Одред специјалних снага, 72. спецбр и ЧВП/52.6ВП) реализовано је од 16. до 20. априла. Главним снагама је нападано на леви бок непријатеља на правцу: Љивади и Шабанит - Раса е Кошарес, при чему су непријатељу нанети велики губици и достигло



Припадници 125. бригаде приликом окупљања 2017. године у Крушевцу

Објект Мрчај послужио за извиђање

се на линију: подножје објекта Раса е Кошарес, рејон Опљаз и објект Шкоза тт. 908. Помоћним снагама састава 63. падбр, део снага са карауле Морина и 1/125.мтбр нападано је на правцу: караула Морина – Маја Глава.

Тактика коју је примењивао непријатељ

Због погибје два командира чета, три командира вода и 21 војника (у периоду од 16. до 20. априла), рањавања начелника Штаба 63. падбр, није заузет објект Маја Глава, иако су наше снаге биле на 50 метара од главног бункера на врху виса. Непријатељ је стално уводио свежје снаге и то јаругама, усецима и увалама, које, због те специфичности, нису биле уочљиве нити су могле да се гађају артиљеријом.

Уочена тактика дејстава непријатеља била је следећа: ангажоване су шпиптарске терористе са најмање искуства, али са непоколебљивим командирима и командантима који су на лицу места стрељали евентуалне дезертере; у другој линији су биле групе – јединице ШТС које су већ искусиле борбена дејства током 1988. и 1999. године; у трећој линији, у склоништима на територији Албаније, били су најокопелији терористи, углавном плаћеници који су интервенисали у крајњој нужди ради спашавања критичних положаја, рејона и ситуација. Ангажовали су и минобацаче на моторним возилима, такозване „Чарли“, констатује генерал Живановић.

У тим данима у борбама прса у прса уочено је да је код непријатељских снага ангажован одређен број страних плаћеника. Ликвидиран су један Арапин и двојица црнаца.

Ова линија је уз запречавање, стална активна дејства у наредним данима уз херојску борбу свих бораца, уз осетне губитке држана све до 14. јуна 1999. године, тј. до повлачења наших јединица са територије Косова и Метохије.

-У оквиру предузимања сталних активних дејстава од 10. маја вршен је напад на објект Мрчај тт.2250 и Маја е Зез. Током полудневних часова услед сталног надлетања НАТО авијације, 125. мтбр је дејствовала топовима 20мм, из рејона Љивади и Шабанит (1/3 за 500м). Као одговор на то авијација НАТО-а је у јутарњим часовима (11. 5. 1999. године) у два наврата бомбардовала наше положаје од Раса е Кошарес до Љивади и Шабанит у дужини од три километра. У сваком налету по шест кластер бомби. У првом налету није било последица, али је људство изашло из заклона и склоништа да би видело ефекте дејстава, где их је поклопио други талас. Последице по нас у том дану 13 погинулих од бомби НАТО-а. Ово је током рата био најтежи ударац за 125. мтбр.

Заузет је објект Мрчај тт. 2250 који је изврсно послужио за осматрање, руковање артиљеријском ватром и командовање. У исто време је дејствовао тенковски вод у рејону Раса е Кошарес који је нанео приличне губитке непријатељу, захваљујући постигнутом изненађењу. Наиме тамо је правцем с. Јуник - с. Ђоцај -с. Јасић - Жар колибе - Раса е кошарес доведен тенковски вод. Покрет је успешно реализован иако су авиони НАТО-а стално надлетали, извиђали и дејствовали. Постојала је реална опасност да НАТО дејствује ракетама навођених извором топлоте - ИЦ.

Дубина наше територије коју је држао непријатељ је на десном крају у рејону објекта Маја Глава од 100-200 метара, рејону Опљаз око два километра и објекту Раса е Кошарес дубини од 1,5 километра, наводи Живановић.

Посебно је било тешко било обезбедити ефикасно санитетско збрињавање због већег броја рањених. Када вод јачине око 30 људи има четири рањена борца мора се обезбедити од 8 до 16 бораца за пружање прве помоћи, извлачење и евакуацију рањеника и то у трајању од четири до шест часова. Због тога су од људства из састава позадинских јединица, цивилних лица из Пећи

и јединица по дубини формиране прихватнице рањеника на самом предњем крају одбране.

Услед већег броја повређених и оболелих требало је извршити попуна јединица другим борцима и непосредним старешинама до нивоа командира вода, чете. Једно од решења је ангажовање интервентних вода из дивизиона, оклопног батаљона и доброволца. Њихово ангажовање на објекту Раса е Кошарес је увелико стабилизовао прве линије борбених дејстава. Помоћ је стизала и од команде Приштинског корпуса у виду ванредних попуна војницима - доброволцима и старешинама.

Постигнут циљ одбране

Настојали смо да прилагодимо комплетно позадинско обезбеђење тако да борац у првој линији осети да је он центар обезбеђења. Ово није било лако али се сваким даном побољшавао систем, од снабдевања сувом храном, санитетским материјалом, муницијом и осталим потрештинама. Тежиште је дато на евакуацији и збрињавању повређених и оболелих, наглашава Живановић.

Време као атмосферска појава је отежавало извођење борбених дејстава, у виду суснежице, кише, снега који је на Раса е Кошарес почетком напада био и до једног метра висине и хладноћа, а нису постојали услови за склањање људства, ложење ватре, дотур топлих напитака и др.

Битка на Кошарама је доказ копнене агресије на СРЈ реализоване кроз ваздушно-копнену битку од 9. априла до 14. јуна 1999. године. Одвијала се у условима даноноћне авиоподршке снага НАТО-а, уз артиљеријску и подршку пешадијских снага регуларних формација ОС Републике Албаније. Све време учествовањем у командовању и решавању критичних ситуација по нападача, пресудан утицај су имале снаге НАТО-а.

Није реализован постављен циљ агресије. Заузети су објекти који су по природи ствари били тешко одбрањиви. ШТС су претпеле значајне губитке. Упорном одбраном уз примену активних дејстава, уз надљуд-



КОШАРЕ

Кошаре су славна епопеја,
Као што су Козара и Дрина,
Што се збила крајем прошлог
века.

Кад на српски ударише народ,
С' тврде земље и плавих висина.

Приштински их дочекао корпус,
И његова Сто двадесет пета,
Помаже јој Педесет и друга,
Педесет трећи гранични батаљон,
И једна храбра, надобранска чета.
Што своју земљу упорно брани.
На другој страни терористи,
Уз њих је пола Западног света,
Сви наши стари и нови душмани.

Ударили на Велики Петак,
Да нас рас'пну ко' Исуса Христа.
Авиони са неба нас туку,
А Шиптара, ко' на гори листа,
Подрику им пружа Албанија
Топовима великог калибра,
Из Тропоје и Бајрам Чурија.

Па још ни то довољно им није,
Упрегоше и своје дужнике,
У Србији што одавно раде,
Против свога племена и рода,
Отпораше и колону пету,
Да одраде што они не могу.
Да што већу нанесу нам штету.

Хоће морал борцима да сруше,
Гласинама и лажима гнусним
Дезертере позивају стално,
Да напусте своје положаје,
Да уз наше непријатеље стану,
Да Шиптари могу да предахну.

* * *

Недалеко од Петровца села,
На падини старог винограда,
Затамни се небо од Призрена,
Убише јој сина Мирослава.
Младог борца а храброг војника.
Таквог борца дуго није било,
Донесе га сестра Драгојанка,
Добровољац Републике Српске,
Умотаног у шаторско крило.
Док Косана у Самбору плаче,
Неко рече: „Удрите их јаче!“

Уз Молић Поток група хита,
Да помоћ пружи караули,
Да виде одакле жестоко туку,
Када толико снажно боли.
Јер она никако не може сама,
Нападу томе да одоли.

„Маја Кошарес,“ висока кота,
Под снегом вечним зими и лети,
Ко' да нашим се борцима руга,
Козја стаза је стрма и дуга,
На њу је тешко поглед упрети,
А камо ли се на њу успети.

А снег је почео да се топи,
Под јаким пролећним сунцем,
Потоцићи мали, силни и јаки,
Спајајући се, бујице праве,

Тутње низ брдо, пред собом руше,
Као у неком великом бесу,
Уз силну буку речице Гуше,
Претећи да све нас однесу.

Ту нам погibe војник Никола,
А Срђана ранише тешко,
Поручник Мишић без ноге оста,
Шљиванчанин мајор, смрти
измаче,
Рана му срећом, није дубока,
Ал' војник возач Стојановић,
Ту на месту мртав паде,
Снајпер га погоди међу два ока.

Возило нагло низ брдо крену,
Да се у понор суноврати.
Али га задржа буква стара,
Па за њоме тужно остаде вечно,
С крвавим трагом мајора Душка,
С' Мирославовим крвавим шлемом,
Што снајперска га проби пушка.

С' неба авиони крвнички туку,
Ко' ватрена помоћ за терористе,
Да нашим борцима умноже муку,
Док поручник Мишић у болу бунца,
Војник крај њега прест'о да дише.
А неки Срби НАТО зову,
Да ударају јаче и више.

* * *

Хаубице туку из Тропоје,
Ломе дрвеће на двоје-троје,
Терористи у таласима иду,
Кидисали к'о да су луди,
Скупили их са разних страна,
Европе, Америке, Турске, Ирана.

Пробали тако више пута,
Талас по талас у истом дану,
Скоро им видимо крваве очи,
И дах што се у пару ствара,
Док трче знојни и преморени,
Ал' не узмичу, грабе уз страну.

Губитке силне трпили стално,
Од јакe ватре наших бораца,
До пола пута трчали храбро,
А затим почну да посустају,
Па назад, припрема за напад нови.
Па опет истим путем настављају.

Трајало тако више дана,
Било је безброј покушаја,
Да се пробију на нашу страну,
Да Ђаковицу заузму прво,
Па према Призрену и Приштини.
А затим Подујеву и Ђуилану.

И тако свакога дана исто,
Док нас НАТО удара са неба,
Крволочна и велика сила,
А шиптари са земље кидишу,
Бранимо се одлучно и храбро,
Уз тактове наше нове химне,
„Не дамо те, отаџбину мила,“

Милош Ђошан,

ске напоре, херојском борбом појединаца,
група и јединица наше снаге су реализова-
ле постављени циљ одбране.

Била је то борба за сваки педаљ наше зе-
мље.

чај шерпе, лонце, балване па их усправимо,
додамо гуме са стране, па нешто од метала да
прави одсјај, то авиони НАТО-а гађају и пого-
де. Извиђају, извиђају, па гађају. Гађају и малу

Питамо команданта
ко се све истакао у од-
брани границе у рејо-
ну карауле Кошаре.

– Сваки од војника и
старешина има одре-
ђене заслуге, зависно
од његове улоге у од-
брани и места где се
нашао током тих дога-
ђаја. Ако бих набројао
оне који су најзаслу-
жнији, постоји опа-
сност да се о некога
огрешим. Ево, на при-
мер, похваљујем све
артиљеријске посаде
на топовима 122 мм,
које су изврсно обави-
ле задатке. У једном
тренутку док дејствују
угледах три пара ави-
она А-10 како круже,
да би их учили и деј-
ствовали по њима. Ко-
мандант дивизиона
Јаковљевић ме пита
шта да ради јер ће, ка-
ко рече, бити белаја.
Одговарам му: деј-
ствуј, дејствуј, критич-
но је на предњем кра-
ју. И видим наилазе
авиони, праве заокре-
те. Када сам проце-
нио да је већ критич-
но, наређујем му да
повуче људство, а то-
пове да остави на по-
ложају. После дејства
авиона нико од арти-
љераца није ни огре-
ботину задобио. А
техника – само је на
једној хаубици стра-
дао крак.

Иницијативе и сналажење на терену

Другом приликом
дејствовала је комп-
летна батерија ПВО
топова. У једном тре-
нутку авиони НАТО-а
поклопили су три тро-
цевна топа. Посаде и
топови остали су затр-
пани. Тешко би ко по-
веровао да је било
живих. Међутим, када
смо их отрпали имали
смо шта да видимо:
сви су били живи и
здрави. У поткопима
за заштиту било је до-
вољно ваздуха.

Маскирање је стал-
но спровођено јер је
то било питање бити
или не бити. Шта год
смо поставили као
мамац, у крајњем слу-
чају шерпе, лонце, балване па их усправимо,

ватру ако је примете. Где смо ископали
положаје током 1998. и 1999. године, све
су преорали бомбама. Ако немамо ништа
друго да их заварамо, ископамо нешто
свеже да им привуче пажњу. Чим уоче,
одмах у то гађају. Е колико су муниције
утрошили без било каквих ефеката...

А иницијатива и сналажење у тешким
ситуацијама, тек то је прича за себе.
Примера ради командир чете Мирко Ба-
чевић добио је задатак да се пробије до
Маја главе. Али када то није успео преко
наше територије, пронашао је пут кроз
албанске положаје и превео на одреди-
ште 150 војника.

Једном војнику из Књажевца метак је
прошао кроз перчин, а глава му остала
читава.

Маневром штитили људство

На Раса е кошарес наши и непријате-
љи имали су положаје на само педесе-
так метара. Када је наш војник угледао
пушкомитраљез у непријатељском рову,
искочио је, пребацио се тамо, зграбио
митраљез и донео га у наш ров. Ни њи-
хови ни наши се у том часу нису снашли.

Једном поведем двојицу тројицу и ис-
под Раша е кошарес да извиде ситуаци-
ју. Сиђу до Опљаза и донесу прецизне
податке, нацртане на папиру. Обележи-
ли су места где се налази обезбеђење.
Учили су ко код једне куће да се с време-
на на време подигну неки поклопци, из
којих се на платформама појаве митра-
љеви. Дејствују, па када заврше – поно-
во се увуку у отворе. Донели су нам заи-
ста драгоцене информације, испричао
нам је генерал Живановић...

Бригада са ојачањима и подршком
Приштинског корпуса успела је да од-
брани своју зону одговорности, није до-
зволела изненађење и расецање тери-
торије. Од Кошара до Јуника стиже се за
два три сата пешке, а од Јуника до Ђа-
ковице како год хоћете. Да су неприја-
тељске снаге потисле 125. бригаду пре-
ма унутрашњости, та јединица би се на-
шла на брисаном простору. Тада би те-
пих бомбама захватили снаге те брига-
де. Чини се да су планери НАТО-а једва
чекали да се 125. бригада нађе на отво-
реном простору.

– Није било лако у ратном гротлу при
употреби средстава за масовно униште-
ње сачувати људе и технику. Код карау-
ле Морина, уз предузете мере опреза и
маскирања, активиран је мотор самохот-
ке калибра 90 мм. Уочена је и пгођена
пројектилом којем за навођење служи
термовизијска камера.

Ни за маневар у тим околностима није
било велике могућности, али смо у зада-
тим границама примењивали ту борбену
радију. Измештали смо људство. Скри-
вали га. Гађали су нас и пројектилима са
осиромашеним уранијумом. Таква места
смо обележавали да људство тамо не
залази, закључује генерал Живановић.

Авиони су летели на мањим висинама.
Јуничке планине су од хиљаду и нешто
до 2.500 м надморске висине. Када ави-
они пређу границу, одмах крећу у нагли
успон.

Прилог приредили:
Звонимир Пешић
Милан Чуљић



ПИШЕ:
Проф. др
Светозар Радишић,
пуковник у пензији

Зашто (са)чувати азбук(в)у

СИМБОЛ НАРОДА И ТРАЈАЊА

Језик и писмо су толико значајни, да би у вези са њиховом одбраном и заштитом требало да буду у сталном контакту лингвисти, археолози, историчари, правници и експерти из одбрамбеног система.

Изговорена и написана реч представља „циглицу“ свемира – својеврсни информационо-смисаони стојећи талас... Иза свих атома и молекула стоји мисао, односно мисао претходи свему постојећем. Азбук(в)а је „царски“ систем теорије језика. Где је постојала цивилизација, тамо је било писања и читања, то је тачно како за далеку прошлост, тако и за данашњицу... Слова су у таквом систему симболи квалитативно различитих апстрактних елемената... Изговорени звук је слово текста... Ако некоме ови искази звуче мистично, то је само знак да му недостаје знање.

Време је преображаја научне слике света која се одиграва – преображаја у правцу не-класичности, ка тоталној не-класичности будуће бити човечанства, погодно да научници остваре своју улогу у заштити планете Земље. Да би успели у својој намери, потребно је да, обједињавањем теорија у универзалну теорију, осветле и освесте важност језика и писма. Постоје прогнозе да се ускоро завршава раздобље људске, до крајности доведене, специјализације и да наступа време новог универзализма. Наводно, требало би да се та идеја оствари до 2023. године.

Неко упорно вековима ствара планету лажи

Кажу да је најстарија вера имала назив и јесте била РазУМ (Рода првобитног ум / вера / веда / вид / знање). Тај став подсећа на истраживања Валерија Чудинова у вези са прехришћанским ведизмом.

Очевидно је да се негде морају срести Генациј Генадијевич Дљасин, Анатолиј Кљосов, Валериј Чудинов, Ернст Мулдашев, Александар Трофимов, Франсоа Жакоб, Томислав Терзин, Петар Јаћимовић, Божидар Митровић, Радован Дамјановић, Славиша Миљковић, Слободан Филиповић и Миленко Николић, не би ли разрешили мистерију старости азбук(в)е, а исто тако Срба и Руса. Ко је најстарији? Типујемо на то, да су настали истовремено, јер су као и сам Бог нестворени и самостварајући. Постојали су одувек и непрестано напредују, односно непрестано би напредовали да није језуитско-вавилонских деструктиваца.

Уосталом, дешифровање ДНК-кода открива да људи поседују језик знатно старији од хијероглифике, стар колико и сам живот, најживљи од свих живих језика... О овоме би требало да размисле сви непријатељи србско-руског рода, односно сви који не знају да је реч о истом (на)роду. Зато све време

кидишу на тај род под маском да нападају православље.

Познато је да је од 17. века па све до почетка 20. века језуитско-вавилонска логографско-гласаторска радионица, из разлога непознатих обичним људима, прекретила историју, можда и убацила у њу близу 1.000 година. Највећи грех приликом онесвешћивања људског рода учињен је лажима у вези с писмом – азбук(в)ом. Римска империја је, преко Римске курије и Ватикана, пресудно пресудила србском језику и азбуци када су гласатори попут Вука Караџића и Ђуре Даничића насели на утицај језуита и приста-ли да предају језик римо-католицима, изме-не име Срби у Срби и назову србску азбук(в)у – Ђирилица.

Да је заиста Ђирило (са Методијем) измислио азбуку, ово би се писмо морало звати константиновица, по његовом имену Константин (Филозоф). Латинском преваром ово писмо је названо ђирилица. Познато је или можда није, да је Константин прекрштен у Ватикану, неколико дана пре него што што је издахнуо (отровали су га). Тамо су му на-денули име Ђирило, будући да је то име сав-звучно са називом сакралне азбуке, која се тада звала Курилица. Касније су исто пи-смо преименовали у глагољицу (јер је пре-носила/говорила/глагољила тајно знање, баш како се ејакулацијом врши оплодња, рађају деца и тиме васкрсавају преци).

Наведено се слаже са ставовима Слави-ше Миљковића и Божидара Милосављеви-ћа, па понешто треба научити и од њих. Славиша Миљковић у књизи Нови србски митолошки речник у вези с појмом *потоп* пише: „Потоп – библијска прича о светском потопу која се појављује у неким локалним варијантама у многим паганским религија-ма нарочито код Вавилонца, Грка и Ри-мљана. Срби се овде, наравно, не помињу. Да су Срби и те како упознати с том појавом и да су и сами били њоме погођени (в. Ка-ли), сведочи сама реч потоп. Она је палин-дром (исто се чита из оба смера) што треба да сугерише суштину која се налази иза те речи: У општем потопу вода наилази са свих страна. Да ли и други народи ‘разми-шљају’ на тај начин?“ Овде треба додати да још постоје предања да су Потоп (Ноева барка) и спасење србски мит. Међу србским митовима је и мит „О зноју лица свој“, у ко-јем се описује посета Бога планети Земљи.

Ускоро ће, можда, ако се настави прогон Срба и свега србског, забранити у свим зе-мљама света књиге у којима се помињу Ср-би, попут књиге The Illustrated Book of Myths – Tales & Legends of the World, у којој се, ме-

ВИНЧАНСКО ПИСМО

УПРЕДНО ОБРАДНО
ПЕТАР ПЕПЕВИЋ
ДП, ДП, ДП

РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ

УПОРЕДНЕ ТАБЛИЦЕ

РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ
1. А	А	А, А, А	18. М	ЅС	М, Ш
2. В	В	В, В	19. Д	Р	Д, Р, Р
3. Г	Г	Г	20. С	Х	С, Х, Х
4. Д	Д	Д	21. Т	Т	Т, Т, М
5. Е	Е	Е	22. У	У	У, В
6. В	В	В	23. Х	Х	Х
7. И	И	И	24. Ч	Ч	Ч
8. ТН, Н, ДЕ	ТН, Н, ДЕ	ТН, Н, ДЕ	25. >	С, К	>
9. ДН	ДН	ДН	26. Ф	Ф	Ф
10. И	И	И	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ		
11. К	К	К	1. +	С	+ , +
12. Ј, Л	Ј, Л	Ј, Л	2. У	У	У
13. М	М	М	3. У	У	У
14. Н	Н	Н	4. У	У	У
15. ST, ST	ST, ST	ST, ST	5. У, А	Н, Ч	У, А
16. О	О	О	6. 8	В, Ф	8
17. Р	Р	Р	РАДИЈОЈЕ ПЕПИЋ		

Винчанско писмо настало је 4500 година пре нове ере

ђу најважнијим светским митовима, налазе и два поменути србска мита.

Није само Божидар Милосављевић писао о азбук(в)и и значењу слова, али је у својим радовима успео да одгонетне оно што нису руски научници, а значајно је за сва писма света: „Осим редоследа слова, потребно је познавати првобитна значења, која још увек познају врски србски филозофи. Из приказане следеће поруке јасно се уочавају четири реченице које гласе:

‘Аз – Буки – Веди – Глагоље – Добре [Ја Бог видим речи (дела) добре]. Ест – Жива – Сила – Земљиног – Иса (Јесам жива сила Земљиног простора). И – Мјем – Како Људи – Мисле (И знам како људи мисле). Наш – Оче – Покоја – Реци – Слово – Тврдо – Ук [Наш Оче Свемира реци слово (закон) потврдног учења].’

У првој реченици, према објашњењу Божидара Милосављевића, Бог људима ставља до знања да види речи добре, што је опомена људима да воде рачуна шта говоре, јер иза речи долазе дела, па их упозорава пре извршења лоших дела – односно на време, да не би грешили.

У другој реченици Бог свим људима (јер је Винчанско писмо можда и најстарије и припада почетку људске цивилизације), ставља до знања да је Он жива сила Земљиног простора, из чега људи треба да схвате ко је створио живот на Земљи и ко га одржава.

У трећој реченици Бог људима ставља до знања, да зна како они мисле. Што је свакако тачно, јер ако их је он створио он и зна и како мисле; дакле, упозорава људе да нису у стању да сакрију своје мисли.

У четвртој реченици људи се обраћају Богу с молбом да саопшти закон потврдног учења, односно да им предочи законе позитивног понашања, а то су десет основних Божијих заповести.

Заиста је чудесно, да се Азбука толико дуго одржала упркос развоју људског рода, кретањима људи, развоју и рачвању језика, ратовима, брисању историје... Можда се непријатељи Срба, Руса и Словена нису сетили Азбук(в)е, или нису знали довољно да је унаказе, те нису сва писмена измешали, будући да је редослед слова у азбуци из давнина до нас дошао практично неизобличен. То је посебно нагласио Генациј Дљасин у књизи Азбука Хермеса Трисмегистоса – или молекуларни тајнопис мишљења.

Прошло је најмање 5980 година од настанка Азбуке. Заљубљеници у србску историју сматрају да је реч о исконској Србици, у ствари холограмско – фонетско – менталној поруци. Срби су уверени да потичу од Творца, који је створио живот на Земљи и Човека, који може самостално да мисли – и примио је писменост. То што Срби сматрају да потичу од Прадавног, што никако не значи да сви остали људи не потичу од Творца. Питање је, колико су се други народи потекли из истог корена, кроз историјски развој удаљили од такве помисли, иако имају исто право на Творца.

Само Србица, произашла из Винчанског писма, носи у себи Божију поруку. Занимљиво је да Винчанско писмо не помињу у својим радовима Генадиј Дљасин, Виталиј Чудинов и Александар Субето. Зато и треба да се састану са истраживачима који знају за Винчанску културу.

Азбук(в)а је више од писма

Азбука, према знањима Генадија Дљасина, представља строг систем, као и хемија, уз то истовремено и фонолошки и лингвистички и психолошки и природно-научни. Елементи тог система су слова названа „мисли-слова“ или „молекули свести“... Јединствена „праазбука“ људске цивилизације, извор и праоблик свих савремених (нехијероглифских) азбука, постојала је одувек...

Због недовољног знања и хаоса у историјској и лингвистичкој науци, др Генадиј Дљасин је у сјајној књизи Азбука Хермеса Трисмегистоса – или молекуларни тајнопис мишљења успео да напише довољно нетачности, које на срећу недовољно утичу на истину о писму: „Тирилицу су створили словенски просветитељи Тирило и Методије на основу грчке азбуке“, „Из феничанске азбуке су настале грчка и арапска азбука“. Дљасин се запитало: „Како се десило да су Угарићани користили јединствену хармоничну азбуку – код? Исту као и савремена! Одакле су је узели?“

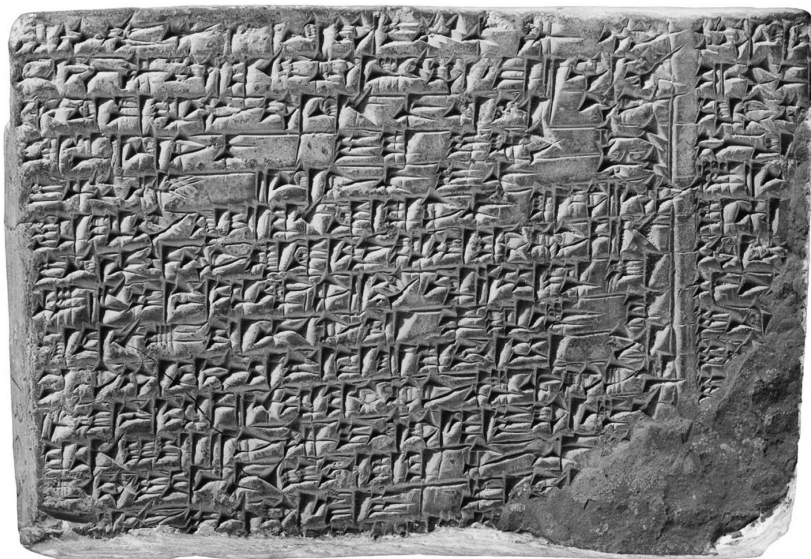
Књига у којој је упоредио истоветне структуре азбук(в)е и аминокиселина у беланчевинама је од капиталне вредности, јер је узгред спознао како човек мисли и повратну спрегу између језика и мисли, као и између микрокосмоса и макрокосмоса. Кроз развој човека и космоса долази до кооперирања простијих структура у сложеније... При томе, цикличност је основно својство сваког облика кретања... Закон дуалности управљања и организације система открива дуални карактер системског наслеђивања у еволуцији, тј. у сваком чину рађања новог система спајају се две струје наслеђивања: На нивоу надсистема и његовог 'подсвета' и на нивоу надсистема и његовог 'надсвета'... Свет, природа и еволуција су креативни... Тако људске мисли стварају космос (прим. РС). Чини се да азбука одражава 'конус сужавајуће прогресивне еволуције' звучне многоликости и да је помоћу ње пренета семантика у процесу антропо еволуције, при настанку система 'говор-језик' у људском друштву... Периодично понављање у азбуци се указује као понављање циклуса (периода) у 'звучној еволуцији' људског говора... Стога, 'Семантичка Васељена' може одједном неочекивано почети да говори са људима на језику азбуке људског језика, као и генетски код свега живота на Земљи". Зар то није сјајно, неспутано размишљање, које одгонета многе тајнописе мишљења?

Али шта је с језиком који се само одсликава, исписује, означава и приказује писмом? Није тешко утврдити истину, уколико се сачини мозаик од проверено истинитих тврдњи. Србско порекло и језик су одличан пример за то. На пример, Бела Хамваш је у књизи *Scientia Sacra I*, објашњавајући древне сутре, забележио: „Записи значења слика начињени су у сутра стилу. Сутра је елементарни метафизички додир који буди... Сутра је у највећем броју случајева, без обзира од колико је речи састављена, увек за једну реч краћа од потпуне реченице. Ако је за продрмавање потребно шест речи, онда каже само пет. Шеста је кључ који даје или Учитељ или га треба наћи... Најдубљи садржај сутре увек је метафизички и апсолутан... Свака битнија реч метафизике је грчка или латинска. Све речи општег обележја

гали и србског) и да она вуче своје порекло из санскрита“.

Уосталом, санскритолог Бранислава Божиновић је написао да не постоји србски језик и санскрит, јер је то исто. Врхунац њеног истраживања је Речник сродних србских и санскритских речи, у три тома, објављен у издавачкој кући „Пешић и синови“, 2000. године. Тим делом Бранислава Божиновић је непобитно доказала не сличност, већ готово идентичност србског и санскритског језика. Наведени став је веома значајан, будући да се верује да је санскрит прајезик, из кога су настали сви светски језици.

Најбољи пример су тзв. турцизми. Бранислава Божиновић је записала: „Ово варварско племе упало је у Индију готово три века пре Косовске битке, где се сусрело са цивилизацијом на врхунцу и обогатило језик по-



Још у праисторији људи су имали потребе да понешто запишу

су грчке или латинске. На ова два језика се може изразити универзална духовност баштине... Што је језик старији, он је више метафизичан... Када не би било тако, не бисмо били принуђени да сваку нашу универзалну реч преузимамо из кинеског, санскрита, грчког или латинског језика..."

Језик и писмо се прожимају

То значи да без наведених језика нема повратка у будност – нема повратка у бивство, нема освешћења и нема опстанка. Шта Хамвашове тврдње значе знају само Срби, и то они који тврде да су санскрит, грчки и латински језик произашли из протосрбског језика. О кретању протосрба на свој начин је писао Анатолиј А. Кљосов у књизи *Порекло Словена*, јер је суштински доказао да су заједнички преци Срба и Руса стигли у северне делове Индије, те не чуди што је санскрит веома сличан србском језику. Александар Љубиша је у свом напису „Тагоре у Београду“ записао: „Алокананда Митер (унук славног песника Тагореа, који је писао на бенгали језику), као студент на Оксфорду, а затим и директор Института за статистику у Калкути, више од тридесет година изучавала је србски језик, о чему је написала: 'Као студент словенских језика на Оксфорду, раних педесетих година, приметила сам извесну сличност између бенгали и србског језика, а касније, кад сам преводила србску постреалистичку поезију на енглески језик, постала сам сигурна да дубока веза мора постојати између ова два језика (бен-

зајмицама из санскрита и од њега насталих живих језика. Већина речи које су Вук Караџић и лингвисти после њега назвали турцизмима, заправо су турске позајмице из Индије. За ту тврдњу нека као аргументи послуже речи: кабадахија, диван, ат. Већина србских речи везаних за религију као што су: црква, кандило, олтар, пост, Бог, вишњи и многе друге, налазе се у санскриту заједно са националним обележјима: свилен јелек, антерија, опанак.“

С друге стране, повезаност србског и латинског језика објаснио је Павле Соларић у књизи *Римљани словенствујући*, где је навео бројне податке везане за живот и језик предака садашњих Срба. У вези с простором на којем су живели написао је: „Од Солунског до Венетског залива, живи један те исти народ, на том Илирском полуострву које су наши звали Сербским трополем. Уосталом, и мора која га ограђују имају србска имена: Црно, Бело и Сиње!... Ондашњи разноимени у Италији народи нису говорили римски, до настанка Рима, док нису од Римљана били покорени и са њима помешани; тако се у језику Римљана наћи може велики број коренова речи из језика који данас зовемо Словенски...“

Да, Бела Хамваш је у праву да је сва цивилизацијска баштина заснована на језику из којег проистичу санскрит, грчки и латински језик, те да је тај језик најважнији за повратак у „златно доба“, када је девет мостова повезивало Земљу и Небо.

Промовисана књига „Ратничке традиције Срба“

СТУДИЈА КОЈА ЈЕ НЕДОСТАЈАЛА

Рецензент студије „Ратничке традиције Срба“, проф. др Радислав Радиновић, истакао је да је аутор доказао да је компетентан за тако сложену и инспиративну тему и, као посебно важно, нагласио Станићев приступ који „младима приближава најзнаменијатије догађаје и личности из историје“, али и афирмише доказане вредности у српском народу – храброст, патриотизам, лични пример, хуманост...



вали баш све што нам је срцу драго, истакао је аутор.

Рецензент студије „Ратничке традиције Срба“, проф. др Радислав Радиновић истакао је да је аутор доказао да је компетентан за тако сложену и инспиративну тему и, као посебно важно, нагласио Станићев приступ који „младима приближава најзнаменијатије догађаје и личности из историје“, али и афирмише доказане вредности у српском народу – храброст, патриотизам, лични пример, хуманост...

Радиновић сматра позитивним то што је аутор избегао „етноцентризам“, и изузетно одмерено и објективно пише о свом народу, као и чињеницу да је у књизи веома успешно илустровао значај ратних споменика и говорио на прави начин о „нашим мањкавостима у неговању културе сећања“.

Пуковник у пензији, председник Савеза удружења потомака ратника Србије 1912-1920. Љубомир Марковић, Станићеву књигу је назвао – букваром за ђаке који желе да буду верни следбеници својих храбрих предака и препоручио је свим организацијама које негују патриотску традицију свог народа.

Рад који има неупитну вредност

- Књига носи и афирмише моралне и патриотске вредности и сведочи да је свака војска, иза које стоји народ и морална снага, непобедива.

Дело је препоручио и потпредседник СУБНОР-а Србије, др Бранислав Поповић, који је више говорио о аутору, за кога је рекао да завређује поштовање, а да његов рад носи неупитну вредност.

Генерал Станић је деценијама радио као професор у војним школама, истраживач је и члан више ратничких удружења- удружења старих ратника, ратних добровољаца 1912-1918 Србије, СУБНОР-а и удружења бораца и потомака Шесте личке пролетерске дивизије „Никола Тесла“, па је имао могућности да лично, из искуства и у пракси запази позитивне и негативне стране процеса неговања ратничких традиција. Оваква сазнања мотивисала су га да напише прву студију из ове области засновану на научно-теоријским темељима и на методичко апликативним решењима.



Промотери ретке књиге:
Љубомир Марковић, Бранислав Поповић, Радислав радиновић и аутор

Промоција књиге „Ратничке традиције Срба“ аутора, генерал-мајора у пензији проф др Ђорђе Станића, организована је 10. јануара у Атријуму београдског Дома Војске Србије.

О студији чија је тема неговање традиција ослободилачких ратова Србије, осим аутора, говорили су уредници издања, пуковник у пензији и председник Савеза удружења потомака ратника Србије 1912-1920. Љубомир Марковић, као и пензионисани генерали - потпредседник СУБНОР-а Србије, др Бранислав Поповић, и рецензент проф др Радислав Радиновић.

На промоцији се могло чути да је та научно - теоријска студија, значајна за васпитавање и образовање нових генерација, првенствено намењена младима у Војсци Србије, те да обухвата ослободилачке ратове Србије у периоду од 1804. године, Првог српског устанка и почетака српске револуције, до краја агресије НАТО-а 1999. године.

Аутор, проф. др Ђорђе Станић је, изразивши задовољство присутним „мозаиком“ различитих генерација на промоцији, захвалио свима који су помогли да његов рад угледа светлост дана и истакао да је тема којом се бавио веома комплексна, превасходно с

идеолошко-политичког становишта.

Ту пре свега мислим на делове који се односе на време Другог светског рата, где су многи истицали да смо у том периоду имали два домаћа покрета отпора, који су водили и грађански рат. Ја то тако нисам видео, нити ми је неко пружио ваљане доказе за то, али зато има много доказа какву је улогу у том сукобу одиграо четнички покрет – рекао је аутор и додао да је истина светиња, и да се не сме прећутати, колико год да може да заболи.

Ни митоманија ни претеривање

Он је посведочио да су многи изнели став како је, пишући студију, отворио „пандорину кутију“, и да за неке истине „још није време“, али да се на то није обзирао, иако је знао колике идеолошко-политичке разлике и даље постоје међу нама.

- У књизи сам сугерисао и на петнаестак опасности које су присутне, међу којима је и митоманија, којој смо као народ изузетно склони, баш као и претеривању за којим нема потребе јер је исувише доказано светлих традиција иза нас, да бисмо глорификова-

Дан ослобођења Ниша

ДА СЕ ИСТОРИЈА НЕ ЗАБОРАВИ

Мало је градова у Србији који три пута славе дан ослобођења, а то је Ниш. Први дан је, Дан ослобођења од Турака и прославља се 11. јануара, а славе се и Дан ослобођења у Првом светском рату и Дан ослобођења у Другом светском рату. И сви су подједнако важни. Но, ипак, Дан ослобођења од Турака се најсвечаније обележава, јер се тога дана додељују признања најзаслужнијим грађанима и институцијама за постигнуте резултате у претходном периоду.

Ове године награде су добили, две школе, један писац и један онколог.

Вредно је напоменути да су, раније, највеће признање града Ниша добили генерал-потпуковник Милосав Симовић, Војна болница Ниш и градска организација РВС Ниш.

Јубилеј 140 година од ослобођења Ниша од Турака полагањем венаца на Споменик ослободилаца Ниша, обележили су представници градске власти, Војске Србије, Полицијске управе, Нишавског управног округа, удружења и организација. У име Удружења војних пензионера Србије венац су положили мр Милутин Пантелић, др Витомир Панчић и Станко Боснић.

Борбе за ослобођење Ниша од Турака трајале су две недеље. Српска војска је ушла у Ниш 10. јануара 1878. године, а Турци су сутрадан предали тврђаву и варош, чиме је окончана њихова управа у Нишу. На Стамбол капији Нишке тврђаве завијорила се српска застава коју је поставио Нишлија Тодор П. Станковић.

Неколико дана после ослобођења, у Ниш је са својом војском и пратњом ушао и кнез Милош Обреновић.

Мр М. Пантелић



Збор артиљераца

ТРАДИЦИЈА ЖИВИ

УКрагујевцу је обележена 73-годишњица од формирања Артиљериске бригаде НОВЈ која је формирана 21. новембра 1944. године.

Секција артиљериске бригаде на чијем је челу Никола Милеуснић, потпуковник у пензији је уз помоћ секретара секције Николе Чанка и чланова секције Павла Тодосова и Милоша Лончара организовала и ове године сусрет и дружење артиљераца и припадника логистичких служби (техничке, саобраћајне и интеданске) који су свој радни век провели у тој јединици.

Свечани скуп је отворио председник Никола Милуснић у ресторану „Часа“, поздрављајући присутне уз евоцирање успомена из службовања у артиљеријској бригади. Уз по-

здраве и захвалност окупљенима на одазиву, посебно је истакао потребу и обавезу да се ови сусрети не прекидају и да се позивају потомци припадника артиљериске бригаде.

Скupu се обратио за нас чувени и можемо рећи легендарни комадант ове јединице из 70-тих година прошлог века пуковник у пензији Милан Ђуровић који је подсетио на дане службовања и успехе које је бригада постизала.

Затим је говорио дугогодишњи аквиста секције те бригаде Милан Љубовић и предложио да секција бригаде прерасте у удружење припадника те јединице и њихових потомака, са чим су се сложили присутни.

Дружење је настављено у ресторану уз заједнички ручак, где су се могле чути успомене из времена службовања, а трајало је до вечерњих часова.

Божидар Чеперковић

Запис из Крушевца

ЈЕДАН ПАКЕТИЋ – МНОГО ЉУБАВИ

Један од приоритетних задатака ГрОд УВП Крушевца је помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида. Због тога годишњим планом рада ГрОр УВП Крушевца планира поделу новогодишњих и божићних пакетића за малишане испод 10 година старости.

Реализацију хуманитарне акције „Једна пакетић – много љубави“ за децу палих бораца и ратних војних инвалида ГрОд испланирао је до детаља. Ову хуманитарну акцију новчаним прилогом подржало је Удружење војних пензионера Србије.

Свечаност је почела поздравним говором председника УВП Крушевца Душана Самарџића, који је деци и родитељима, честитао новогодишње и божићне празнике, поже-



лио им добро здравље, дуг живот и личну срећу, а председнику ИзОд Зорану Вучковићу се захвалио на помоћи.

Улогу Деда Мраза преузео је повереник из Бруса Зоран Миловановић, који је деци дочарао новогодишњу атмосферу и створио пријатни амбијент.

Заједнички снимак на крају свечаности потврдио је да је акција у потпуности успела, да су сви отишли задовољни, а Градска организација УВП Крушевац, по ко зна који пут, на делу потврдила да је с правом и социјално-хуманитарна организација.

Мр Александар Симоновски

Из Месне организације „Младост“

У ПРВИМ ЛИНИЈАМА ФРОНТА

Новобеоградска Месна организација „Младост“ радно и свечано обележила је 24-годишњицу постојања УВПС. У складу са статутарним обавезама, Месна организација „Младост“ 12. децембра одржала је седницу годишње Скупштине.

Скуп је отворио председник Месне организације Бранко Петковић и одмах на почетку поздравио присутне, а посебно Божидара Бабића, председника ОпОд Н. Београд, Боривоја Гајића, председника Месне организације „Бежанијски блокови-1“, Ђорђа Петровића, председника Месне организације „Бежанијски блокови-2“, Бранка Бакића, председника Месне организације „Савски Кеј“ и Трајчета Митушеву, секретара ОпОд УВПС Земун.

Након одавања поште преминулим колегама, усвојен је дневни ред којим је обухваћен радни и свечани део рада Скупштине. На почетку радног дела седнице Скупштине једногласно је усвојен годишњи план рада за 2018. годину који је детаљно обрадио Љубиша Јовановић, потпредседник ОпОд Новог Београда.

Председник Месне организације „Младост“ Бранко Петковић истакао је да су у 2017. години успешно реализовани све планске и ванпланске задатке, остварујући тиме континуитет свеукупног рада и деловања. Он је подвукао да је испољена пуна одговорност у реализацији задатака добијених од виших органа Удружења, а посебно оних који су захтевали ангажовање у провођењу акција „од врата до врата“ где су се посебно истакли Љубиша Јовановић и Раде Клепић.

Присутни су информисани о променама у организовању Општинске организације УВПС Нови Београд. С тим у вези је наглашено је да шест месних организација остаје да функционише по досадашњем систему рада, међу којима је и Месна организација „Младост“ а осталих девет се организацијски спајају у пет организација. То практично значи да ће уместо досадашњих 15, функционисати 11 месних организација.

У сагледавању евидентних слабости у раду једног броја месних организација и критичкој оциени искустава, посебно је наглашено да се у наредном периоду већа пажња посвети раду месног одбора кроз веће ангажовање чланова у складу са објективним могућностима, уз непрекидно јачање унутрашњег акционог јединства и међусобног поверења.

О значају добрих припрема и реализацији редовних избора у 2018. години говорио је Душан Драгичевић. Посебно је нагласио неопходност доследне примене статутарних одредаби у предлагању и избору појединаца и органа за све нивое организација уз примену одговарајућих критеријума. Наводећи ко се све предлага и бира на нивоу Скупштине месне организације, истакао је да од квалитета реализације овог задатка у многоме зависи континуитет успешности рада у наредном периоду посебно у месним организацијама.

Пригодним обраћањем присутне је поздравио Божидар Бабић, председник ОпОд УВПС Нови Београд. Посебно је похвалио добру припрему и реализацију седнице Скупштине, нагласио значај предстојећих избора, уверавајући да ће се и у наредном периоду користити сва легална средства у остваривању права, и да треба користити све капацитете у очувању и јачању удружења.

Свечани део Скупштине протекао је у пригодном говору Бранка Петковића, председника МеОр „Младост“ који је подсетио на опште околности и датуме оснивања УВПС, Општинске организације Н. Београд и Месне организације „Младост“. Поставио је и питање шта би било са војним пензионерима да се нису благовремено организовали.

Наглашена је и потреба за ангажовањем на учлањењу новопензионисаних старешина у УВПС, апострофирано јачање акционог јединства и одлучности у проналажењу оптималних решења у побољшању друштвеног положаја војних пензионера. За постигнуте резултате уручена су признања Живојину Тричковићу, Бранивоју Вранићу и Владимиру Анђелковићу.

Душан Драгичевић

Годишња скупштина
СРД „Војни ветерани“

ГОВОР ПРИЗНАЊА

СРД „Војни ветерани“ одржало је седницу годишње Скупштине, на којој су се за постигнуте такмичарски успех фер-плеј и освојене трофеје чуле само лепе ријечи. Војни ветерани наступају на такмичења у оквиру Црногорског савеза ветерана, заједно са 15 спортско-рекреативних екипа.

Скупштину је отворио председник Комнен Бајчета. Друштво, рекао је Бајчета, по годинама је најстарије, са просјечком 70 година, али је пуно спортског и такмичарског духа. Учествовало је на такмичењу у Никшићу, Тивту, Цетињу, Подгорици и Рожајама. У екипном пласману увек је заузимали прво или друго мјесто.

Приоритет у раду је подмлађивање чланства, како би наставили са освајањем медаља. Клуб је, у складу са Статутом, дао пун допринос Савезу у пружању помоћи за организацију спортских сусрета, у суђењу, реквизицији и раду Управног одбора. Освојено је 45 медаља: златних 12, сребрних 19 и бронзаних 14.

Скупштина је усвојила предлог члана Управног одбора, познатог спортисте Радосава Пешића да се за изванредне спортске резултате и заслуге додијеле признања за 2017. годину.

Најуспјешнијим такмичарима за освојено 1. 2. и 3. мјесто у мушкој и женској конкуренцији додијељени су пехаре и признања. Та почаст припала је Комнену Бајчети, Зорану Таушану и Динку Шимурини а у женској конкуренцији Милици Нововић, Ани Војки Тошић и Рајки Мартиновић. Пехар и признање припало је и ове године и Радивоју Здравковићу, најбољем спортском раднику у 2017. години.

Војним ветеранима који су освојили медаље на међународним такмичењима: марафону, Меморијалу Воја Врачара и митингу куглаша додијељена су признања: Спасу Палоском, Драгиши Ђуковићу, Павлу Бандовићу, Комнену Бајчети, Радосаву Пешићу и Вучети Ракочевићу.

Р. Здравковић

Из УВП Шабац
ДАН КОЈИ СЕ
ПАМТИ

Удружење војних пензионера, ГО СУБНОР-а и Удружење за неговање традиција ратова од 1912 - 1918. године, заједнички су организовали обележавање 22. децембра, некадашњег Дана славне Југословенске народне армије. Дружење је било скромно, али веома пријатно за двадесетак учесника. Председници УВП и СУБНОР-а заједнички су подсетили на дане стварања Прве пролетерске бригаде у Руду, на њен ратни пут, на борце,

на њихове подвиге, на рањенике, на многе славне битке, на храброст и велико друштво које је током рата прерасло у светињу. Старији учесници скупа подсетили су се на ратне догађаје, па је то, на неки начин, била захвалност палим и преживелим борцима током Другог светског рата.

На свечаном скупу договорено је да те, по свему сродне организације, наредне године све сличне активности заједнички организују и спроводе, уз већи број чланова, све у циљу да се не заборави 22. децембар из 1941, као клица почетка стварања нове армије народа Југославије и данас Републике Србије.

С. Стојановић



Свестрани спортиста

ПУНА СОБА ПРИЗНАЊА

У данашње време када се многи жале да су уморни од живота, ветеран Радојица Нешић један је од оних које одликује виталност.

Мало је људи који су спорту подарили чак пет и по деценија живота и од њега се нису одвајали од стасавања до позних година, као што је то Радојица Нешић. За спорт се везао још као дечакић, када је уписао Војну школу у Задру, а навикнуту активност и велику љубав не уме да прекине ни сада, када пензионерске дане проводи у граду под Багдалом.

– Све сам спортове волео, али рукомет је био на првом месту. Својевремено сам играо у чувеној добојској „Слоги“, после тога био тренер, па спортски директор у клубовима, где сам службовао: Добоју, Дервенти, Ћуприји, а када сам дошао у свој завичај исто сам био и у „Наплетку“. Поред тренерског посла, био сам и стонотениски, рукометни, скијашки, атлетски и пливачки судија,“ казује нам Нешић.

Као старешина обучио је засигурно хиљаду војника скијању, пливању, уливао им љубав према спорту. Исто тако екипе које је предводио на армијским такмичењима постизале су најбоље резултате. И даље се не одваја од спорта, активан је у крушевачком рукомету, прати и све остале спортске колективе, несеквично помаже и преноси богата искуства. На прохујало време подсећају га дипломе, медаље, пехари и признања поређаних у једној препуној соби у родном Бошњану, живописном селу у приобаљу Западне Мораве.

– Уживам да седнем и гледам свој живот поређан на зидовима и витринама. До детаља се сећам сваког освојеног признања, где је, када и како освојено и радости које сам тада доживљавао. Све ми кроз главу пролази као да је јуче било. То је неописиво задовољство, то су слике живота и зато бих саветовао сваком младом човеку да у спорту нађе срећу, радовање и да тако живот испуни на један здрав и прави начин“, поручује Радојица Нешић.

Иначе, Радојица је активан члан у УВПС Крушевца. Учествује у свим спортско-рекреативним активностима које организује Градски одбор УВПС Крушевца познати и признати спортски радник града Крушевца, УВПС увек обезбеђује коришћење просторија у Спортско-рекреативном центру у Крушевцу без икакве накнаде.

За активности и предан рад у Удружењу Радојица Нешић је вишеструко награђиван.

Мр. А. Симоновски

Вече за незаборав

ДА СЕ ЗНА КАД ЈЕ ДАН ЈНА

Градски одбор Удружења војних пензионера Подгорице, 22. децембра уприличио је другарско вече ради испраћаја старе године и обилежавања некадашњег празника ЈНА, када су славили, добили унапређења и одликовања.

У ресторану „13 јул“ пристигли су војни пензионери и даме лијепо одјевене за ову прилику. На улазу их дочекују чланови Организационог одбора Драгица Шљивић и Радивоје Здравковић, поздрављају и уручују календар за 2018. годину.

Добро осмишљен програм вечери почиње уз чашицу пића и музиком за добродошлицу.

Председник Удружења Павле Бандовић, зажелио је гостима добродошлицу, добар провод и дружење, а затим сажето, прво војнички побројао успјехе Удружења

војних пензионера у 2017. години и зажелио добро здравље и сваку срећу у наредној години.

Дружење је настављено уз чашицу пића и промоцијом Зборника војних пензионера Црне Горе у којем су заступљени радови војних пензионера обдарених за оловку, кист, длето и фотоапарат. Они су дали своје радове за Зборник. Свако на свој начин, неко о ратним дешавањима, други о љубавној поезији, неко прозним садржајима а по који фотографијама својих радова.

Ту су и аматерске фотографије Добрислава Бајовића, Лабуда Лончара, Павла Бандовића и Србољуба Влашковића који су побједници на такмичењу војних пензионера Европе и Азије у Москви под слогом „Љепоћа ће спасити свијет“.

О књизи је говорио аутор и покретач идеје за

израду Зборника Павле Бандовић а затим су по један свој рад прочитали Слободан Вучинић, Рајко Мартиновић, Лабуд Лончар, Павле Бандовић и Радивоје Здравковић.

Присутним гостима уручен је по један примјерак Зборника а побједницима аматерске фотографије у Москви заслужена признања Удружења војних пензионера.

Дружење, добра музика, вечера, пјесма и игра уз добро расположење настављено је. Све одише топлином и доброто, искреним дружењем, питањем како су а по који прочита на телефону честитку за 22 децембар, уз поздрав друговима из даљине.

У програм се укључило и Спортско-рекреативно друштво Војни ветерани, које је остварило изузетан резултат у 2017. години и трећи пут узастопно освојило прво мјесто у Црногорском савезу ветерана и донијело Удружењу још један пехар.

Р. Здравковић



Рехар у рукама војних ветерана

ТРИ ВЕЛИКА ТРОФЕЈА

У Ресторану „Њујорк“ у Подгорици недавно су се окупила спортско-рекреативна друштва ветерана из Црне Горе, да испрате стару годину, најбољим екипама и појединцима додијеле признања и да дан проведу у дружењу.

Прво мјесто, пехар и признање у мушкој конкуренцији припало је Ратку Ар-

совићу ветерану из Берана а у женској конкуренцији Бранки Дробњак из Никшића.

Прво мјесто у екипном пласману трећи пут узастопно освојило је СРД „Војни ветерани“. Та екипа по годинама је најстарија, али са много спортске снаге и духа, измамила је аплауз присутних.

Председник црногорског савеза ветерана, др Рацо Мијановић уручио је пехар предједнику „Војних ветерана“ Комнену Бајчети.

Учесницима скупа уручен је Спортски гласник ветерана у којем у су исписани резултати екипа у 2017. и календар такмичења за 2018. годину, а за служим повеље, признања и захвалнице.

Р. Здравковић



Уз 105-у годишњицу РВ и ПВО

ЛЕТ КРОЗ ПРОШЛОСТ, САДАШЊОСТ И БУДУЋНОСТ

Више од једног века живи војно ваздухопловство Србије. Настало међу 15 првих у свету, међу првима крштено у ратним дејствима, развијајући се достизало је успоне и падове, увек је било на понос и дику рода свога. Тако је и данас, када хвата залет за нова прегнућа у будућности, летећи на крилима традиција, знања, искуства, снажног патриотизма и високог морала.

Навршава се 105. годишњица од рођења српског војног ваздухопловства, од оног зимског дана када је војвода Радомир Путник издао историјску наредбу да се формира Ваздухопловна команда. Тај историјски чин одиграо се 24. децембра у Нишу. Легендарни војвода је за команданта ваздухопловства поставио мајора Косту Милетића, првог српског аеронаута – пилота балона, првог стручњака за ваздухопловну технику, организацију, метеорологију и голубију пошту. У састав Ваздухопловне команде ушло је Аеропланско одељење, Балонска чета, Водонична централа и Голубија пошта. Дакле, сви елементи који су у то време чинили ваздухопловство, не само у нас, него у свету. Тај историјски чин одиграо се у жеку Првог балканског рата, а врло брзо је српско војно ваздухопловство стављено на пробу у операцијама код Скадра почетком 1913. године. Од тих дана траје више од једног века дуга епопеја српских ваздухопловаца, њихово прекаљивање у борбама од Цера, Колубаре, Дрине, Албаније, Крфа, Солуна, Кајмакчалана, Београда, Страцина до агресије НАТО-а и данашњих дана. Поносни на тај непрекидни лет, српски ваздухопловци прослављају празник одлучни да га наставе и од њега не одступе. Знају да нема слободе, мира, спокојства, просперитета ни будућности без слободног неба Отаџбине, и зато себе не жале на том светом задатку.

Прошло је 173 година од „Воздухопловиа“ Матије Бана (1844), 124 године од првог акта којим је у формацији српске војске било предвиђено увођење ваздухопловних јединица (1893), 115 година од како је школован први српски аеронаут, капетан Коста Милетић (1902), 109 година од формирања станица голубије поште (1908), 108 година од набавке првих ваздухоплова - балона за српску војску (1909), 105 године од школовања прве класе од шест српских војних пилота и формирања Ваздухопловне команде, прве ваздухопловне јединице српске војске и прве употребе ваздухопловства у ратним дејствима (1912), 96 година од настанка домаће ваздухопловне индустрије (1921), 98 година од формирања првих ваздухопловних школа (1919) и више од 80 година од формирања првих научних установа које су се бавиле научноистраживачким радом из области ваздухопловне технике.

Прва борбена искуства српских пилота

У ових 105 година прошло је осам ратова у којима се ваздухопловство исказало на специфичан начин, и по нечем остало забележено у историји.



Наши ваздухопловци 1918. године

- У Првом балканском рату створено је српско ваздухопловство и стечена прва борбена искуства;

- У Другом балканском рату сагледана су техничка ограничења у вези са могућношћу употребе ваздухопловства и њихове тактике;

- У Првом светском рату српско војно ваздухопловство од скромних снага на почетку, израсло је у снажну групацију која је дала видан допринос пробоју Солунског фронта, ослобођењу Србије и југословенских територија, а било је и основа за изградњу ваздухопловства Краљевине Југославије;

- У априлском рату 1941. године југословенско ваздухопловство је, упркос херојском отпору, разбијено и уништено;

- У Народноослободилачком рату 1941-1945. године, ваздухопловство је васкрсло као феникс, да би до краја рата израсло у снажну оперативну ваздушну силу јачине око 400 авиона и 10.000 људи;

- У рату 1991/92. године, на тлу СФРЈ, РВ и ПВО је сачувало оперативну борбену способност и војничко достојанство, а дало је и крупан допринос спасавању избеглица из сецесионистичких република и биолошком опстанку српског народа;

- У злочиначкој агресији НАТО снага 1999. године РВ и ПВО је пружио одлучан и снажан отпор агресору и сачувало своје виталне капацитете, исказујући на

делу снажну војну вештину и несаломив борбени морал;

- После више од једног века постојања, РВ и ПВО се данас налази пред новим изазовима свог техничко-технолошког, организационог и кадровског ревитализовања.

Сво време, од првих ваздухопловних идеја, до данашњих дана, наша војна ваздухопловна мисао развијала се, расла и ширила. Настало је више ваздухопловних научних дисциплина са богатим опусом теоријских радова и практичних искустава и конкретних техничко-технолошких оригиналних решења и достигнућа. Ваздухопловна теоријска мисао, уз мања заостајања у неким периодима, углавном је ишла у корак са временом, а техничко-технолошки развој у области ваздухопловства често је био „замајак“ техничко-технолошког развоја земље. Не сме се заборавити чињеница да је Југославија пре 93 године имала властиту ваздухопловну индустрију и да је једна од ретких земаља у свету, и данас, која је имала сопствене конструкције и сопствену производњу ваздухоплова.

У врху светских достигнућа

Наше ваздухопловство је у више прилика имало своје блиставе тренутке. Тако је по формирању 1912. године било међу првих 15 у свету и првих пет која су ангажо-



„МиГ-29“
ловац-пресретац
који не губи на
значају



„Галеб“ је један од
поноса наше
наменске
индустрије



Традиција
хеликоптерских
јединица у нас
„стара“ је
неколико
деценија



Аеромитинг је
празник за очи
и душу
посматрача

вана у ратним дејствима. Након успона домаће ваздухопловне индустрије и унапређења организације и формације 1929/30. године, наше ваздухопловство је било међу четири најснажнија ваздухопловства у Европи. После Другог светског рата, такође је било међу првих неколико у Европи и далеко јаче од ваздухопловстава балканских и суседних земаља. Почетком шездесетих на европском небу заблистали су бисери наших конструктора и ваздухопловне индустрије - „Галеб“, „Јастреб“, „Орао“. Крајем осамдесетих, до катаклизме распада СФРЈ, РВ и ПВО је била ре-

спективна ваздухопловна сила са три оперативне групације - Корпуса РВ и ПВО, разуђеним школским системом, научно-истраживачким и развојним установама, ремонтним заводима и пратећом ваздухопловном индустријом, снажним материјално-техничким и људским потенцијалом, и са високим угледом у свету.

Но, имало је и падове и ломове, које је вазда успевало да преброди. Тако је 1915. године српско ваздухопловство практично остало без авиона и пилота, али је врло брзо, уз помоћ савезника, али првенствено огромним залагањем наших кадрова,

израсло у снажну ваздухопловну силу. Крајем тридесетих закаснило се у техничкој модернизацији и усаглашавању доктрине и система обуке и командовања са захтевима савременог рата, што је скупо плаћено тешким поразом у априлском рату 1941. године. Протекле две и по деценије, услед врло тешке материјалне ситуације и других проблема, стагнирало је, али и сачувало снагу и енергију за нова прегнућа. Ваздухопловство је увек предњачило по прогресивним идејама и није робовало догматизму, тако је и данас.

У 2017. години набавком нове ваздухопловне технике, у првом реду хеликоптера и борбених авиона, почиње нови историјски циклус прогресивног развоја РВ и ПВО.

У измењеној војно-политичкој и геостратејској ситуацији, нужно је војно-теоријски рад у вези са РВ и ПВО, усмерити у правцу дефинисања валидних доктринарних ставова. Садашња епоха захтева да РВ и ПВО има јасне теоријске ставове у улози, намени и задацима, упркос чињеници да су материјални услови ограничавајући фактор, јер ће то омогућити да се по мери јачања материјалне основе РВ и ПВО брзо прилагођава ситуацији и у модернизацији брзо надокнађује пропуштено.

Никако се не сме дозволити да РВ и ПВО изгуби свој идентитет, свој блистав карактер и висок интелектуални и морални интегритет. У историји многих земаља давно је превазиђена дилема око самосталности видова војске, па и у нас.

На крилима нових технологија

Доктринарне ставове у војној стратегији или доктрини РВ и ПВО нужно је дефинисати у складу са критеријума науке и најбољим светским решењима примењивим на наше услове. РВ и ПВО мора имати место које му у савременим условима и припада, и ту се не сме постављати питање - да ли нам треба или не. Нема модерне војске данас без модерног ваздухопловства и модерне противваздушне одбране.

У новим условима неопходно је редефинисати улогу, намену и задатке РВ и ПВО, уз ослобађање од неких стереотипа и шаблона, не само када је у питању терминологија, већ суштина функционисања свих подсистема. На теоријском раду и осмишљавању свих тих питања нужно је, поред војних стручњака, ангажовати и умне људе из друштва који су кадри да својим знањем, искуством, инвентивношћу и креативношћу, ентузијазмом и професионалним способностима допринесу да се ти проблеми реше на опште задовољство.

РВ и ПВО у XXI веку мора летети на крилима знања, памети, нових технологија и савремених техничких, организацијских и кадровских решења. То је пут, као и претину и пет година, за смеле, одважне и инвентивне људе, који се не плаше пораза, који свесно иду у ризик јер знају да ће га елиминисати, који прихватају новине и уважавају постигнућа других.

Мр Златомир Грујић

Проблем чије размере тешко сагледати СЛУШАМО, А НЕ ЧУЈЕМО

Оштећење слуха не погађа само старије, а слушне апарате користи мање од петине оних којима су потребни



Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Колико само брачних расправа почиње тако што она њему нешто говори, а он је „не слуша“ (а заправо не чује)... А тек да не спомињем из колико домова свакодневно одјекују опомене старијим укућанима да

И за једне и друге, и за старије и за млађе, карактеристично је да на проблем реагују на сличан начин, не схватају га или подсвесно игноришу, усвајајући обрасце понашања којима покушавају да у комуникацији замашкрају или ублаже хендикеп.

Прво страдају високи тонови

Последица таквог става јесте да се већина људи лекару обрати читавих десет година (у просеку) од појаве првих знакова слабљења слуха, и док стигну на први преглед већ имају озбиљно оштећење, а слушне апарате користи мање од петине оних којима су потребни.

А први знаци, поготово кад говоримо о старијима, јесу два примера са почетка текста. Чести проблеми са околином, потреба да се појача звук, запиткивање да се понови изговорено.

Слабљење слуха прво се региструје на високим фреквенцијама, не разазнају се високи тонови значајни за разумевање говора. Тако се долази у ситуацију да особа чује делимично, односно „прима“ само ниске и средње тонове, али не разуме најбоље и онда тражи да јој се реченица понови.

Сви знамо како то изгледа у свакодневном животу и како се брзо и лако губи стрпљење са старијим члановима породице када им исту ствар треба више пута објашњавати. А они онда, да би себе поштедели нервозе ужурбаних, презапослених потомака, постепено одустају да питају било шта, инстинктивно се повлаче и тако тону у изолацију.

Лекари стално упозоравају да проблем са слухом не значи само тешкоће у споразумевању, већ преломну тачку у односу према свету, поимању света уопште.

Способност да чујемо држи нас ментално будним, кад то изгубимо, наш мозак губи подстицај, каже се у једној студији Универзитета „Џон Хопкинс“ где је истраживана и установљена веза између оштећења слуха и менталног пропадања, односно слабљења когнитивних функција.

И одатле све креће низбрдо.

Социјална искљученост (слух је кључни део социјалне интеракције), губитак контаката, депресија. Није више реч само о дружењу. Са ослабљеним слухом човек је себе лишио многих угодних тренутака и у сопственом друштву, препуштања пријатној музици или звуковима природе, цвркуту птица.

Затим долази губитак сигурности. С обзиром на то да се центар за равнотежу налази у унутрашњем уху, оштећење чула слуха утиче и на поремећен осећај за простор, због чега се троструко увећава ризик од пада. Ризици су заправо више-струки. Већ сам излазак на улицу носи опасност, јер особе са слабијим слухом неће регистровати околне звукове, пропустиће можда неке упозоравајуће сигнале, сирену аутомобила, нечији узвик или аларм. Свесне свега тога, оне кућу напуштају све ређе и тако се још више изолују.

Проблем су недовољне финансије

Проблем, иначе, у прилично већем постотку погађа мушкарце него жене, али баш због своје сложености угрожава брачну или партнерску заједницу независно од тога које у питању.

Када се све то има у виду потпуно је необјашњив изузетно мали проценат корисника слушних апарата. Односно, необјашњива је њихова недоступност. Ужасно су скупи, и у нашим условима где стају од 250 до 2.500 евра (уз учешће Фонда за најосновније моделе), и у Америци где је појединачна цена од 900 до 3.500 долара.

„Па, није у питању ракетна технологија“ написао је недавно читалац „Њујорк тајмса“ у коментару поводом иницијативе у Конгресу САД да здравствено осигурање покрива трошкове за ова неопходна помагала.

Истини за вољу, има ту још нешто. И сами пацијенти врло нерадо прихватају ове апарате, тешко се на њих привикавају, сметају им и доживљавају их као неки печат старости. Тек они малобројни којима финансијске могућности допуштају да набаве врхунске минијатурне справе, практично невидљиве, имају привилегију да поново осете пуноћу живота и уживају у свим бојама звукова.

Д. Драгић

Извор: „Глас осигураника“

Све је више пацијената који пате од оштећења слуха изазваних буком, лековима и разним обољењима. Др Душан Павловић, оториноларинголог, поручује да данас постоје бројни апарати који помажу да се слух поправи и поврати

Бука коју нам је даровала савремена цивилизација, а нарочито она која потиче од саобраћаја и прегласне музике, главни је разлог што се све више људи жали на проблеме са слухом. Ни урођена наглувост, истиче др Душан Павловић, оториноларинголог из Центра за слух и равнотежу, није тако ретка као што се мисли, и наводи да једно од 1.000–2.000 новорођенчади има оштећен слух.

Стечена наглувост понекад се јавља и због дегенеративних промена у унутрашњем уху које су последица старења, а до слабљења слуха доводе и:

- ототоксични лекови
- окоштавање слушних кошчица
- (услед отосклерозе)
- честе упале уха или
- хронична
- упала средњег уха
- аутоимуно обољење
- унутрашњег уха.

Утишајте музику

Слук најчешће слаби постепено. Пацијент прво слабије разуме говор у бучном окружењу, када има више говорника, када осећа замор или се у позадини чује бука. С временом почиње да појачава телевизор и да дели саговорнике на оне који причају разговорно и на оне који мумљају – објашњава др Павловић.

Будући да су бука и гласна музика водећи узроци наглувости, наш саговорник као главне мере превенције оних који раде на бучним местима саветује коришћење заштите, најбоље у виду антифона. Младима који претерују са слушањем прегласне музике поручује да на концертима не стоје поред звучника и да не појачавају звук до краја, нарочито ако носе слушалице.

Пажљиво бирајте апарат

Зависно од тога да ли је глувоћа урођена или стече-



Ако деда не чује и ако још унук хоће да му нешто саопшти у поверењу, вероватно ће доћи до неспоразума

смање тон на телевизору. Или, пак, младима да утишају музику од које ће „сви у кући полудети“.

Окружени смо звуком, различитим звуцима, непрекидно, чак и кад их не примећујемо они су свуда око нас. Неки нас звуци раздражују, неки смирују, праг осетљивости је у великој мери индивидуалан. Ипак, општеважећа чињеница јесте да наше драгоцено чуло слуха током година слаби и да што смо старији слабије чујемо.

У овој генералној истини, међутим, крије се и варка. Јесте да слабљење слуха представља део процеса старења, али то не значи да млади нису такође угрожени, само што је у њиховом случају главни кривац бука.

Садашње генерације младих, потпуно сраслих са буком, звуком, музиком, који живе са слушалицама у ушима 24 сата дневно, у озбиљном су ризику од трајног оштећења слуха, упозорила је недавно и Светска здравствена организација.

Има лека за оштећен слух

АПАРАТ КАО ОЛАКШАЊЕ



ха. Његова предност у односу на класичне слушне апарате је та што пацијенти који га користе много боље разумеју говор.

Баха је титанијумски шраф који се уграђује хируршки и преко којег процесор за обраду звука преноси звучне вибрације до унутрашњег уха. Препоручује се код кондуктивне наглувости, односно пацијентима са затвореним слушним каналом, пацијентима који због честих инфекција не могу да носе класичан слушни апарат и особама које су наглуве само на једно ухо.

Пиштаљке, петарде, трубачи и боравак у стрељани чест су узрок наглог пада слуха који називамо акустичка траума. Ова оштећења слуха обично су праћена и jakim зујањем у ушима.

Постоји и инфаркт уха

Др Душан Павловић објашњава да се понекад дешава да слух нагло опадне, обично само у једном уху, а прати га зујање.

– Тада говоримо о акутној глувоћи. Тачан узрочник овог обољења се не зна, али сматра се да га изазива неуротропни вирус који захвата слушни живац. Код неких пацијената, обично старијих и дијабетичара код којих је периферна циркулација лоша, узрок може да буде и инфаркт уха. Веома је важно да се пацијент који је приметио нагли пад слуха одмах јави на преглед јер су шансе да се слух поврати много веће ако се са лечењем почне на време.

Раденка Марковић
Извор: Блиц

на, те од степена оштећености слуха, примењују се разна помагала која могу макар делимично да поправе слух, а др Павловић издваја апарате који се најчешће користе.

Кохлеарни имплант, познат и као вештачко ухо, омогућава деци која су рођена глува да прочују, а одраслима који су остали без слуха да поврате ово чуло. Састоји се из два дела – процесора који обрађује звучни сигнал и електроде која се уграђује у унутрашње ухо где директно стимулише слушни живац. Након уградње овог имплантанта неопходна је интензивна рехабилитација како би се постигло разумевање пристиглих звучних сигнала и како би се формирао говор.

Слушни апарат се препоручује одраслима који чују а не разумеју говор. Ово веома непопуларно помагало не враћа слух, али помаже особи са оштећеним слухом да боље разуме саговорника. Не треба чекати да слух толико ослаби да сви око вас морају да вичу, јер тада прилагођавање на слушни апарат постаје тешко зато што пацијент боље чује, али и даље не успева да разуме говор.

Слушни апарат уграђен у дршку од наочара препоручује се

особама које имају кондуктивну, тј. проводну наглувост, и код којих се, због патолошког процеса, звук лоше проноси кроз средње ухо. Овај апарат преноси звук преко кости иза уха (мастоидни наставак), звук заобилази оболело средње ухо и несметано се простира до центра за слух који још задовољавајуће функционише.

Саундбриџ вибрант је слушни апарат који се хируршки уграђује особама које имају умерено до тешко сензоринеурално оштећење слу-

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT POSEBNE POGODNOSTI ZA VOJNE PENZIONERE !



- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE



BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

ИНЖИЊЕРЦИ ЗБОР

Традиционални сусрет инжињераца свих генерација одржаће се 7. марта у Београду, хотел „Бристол“ са почетком од 10 часова. Пријављивање на телефон: 011/2505-449 (Милош Чавић).



Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац



Година XVI. Број 168. Јануар, 2018.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809



ЦИП –
Каталогизација у
публикацији Наро
дна библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПО- ВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда,
ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београ-
да, ул. Чубурска бр.2, Занатски центар
„Пејтон“, тел. 011/2446977 и 064/1427122;
Клијенте прима понедељком, средом и че-
твртком: зими од 17.00 - 19.00 а лети од
18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**,
из Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10,
тел. 015/314307 и 064/2328165; Клијенте
прима: четвртком од 18.00 - 19.00 часова

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова. За потребе војних пензионера ови
адвокати обављаће следеће правне посло-
ве: давање бесплатне правне савете и пружа-
ће све остале адвокатске услуге уз на-
кнаду по важећој адвокатској тарифи ума-
њеној за 20 одсто (адвокати Љиљана Јако-
вљевић и Гордана Бучевац Стефановић),
односно 30 одсто (адвокат Ивана Јовано-
вић). Редослед адвоката дат је по редосле-
ду склапања уговора.

* **ЉИЉАНА ЈАКОВЧЕВИЋ**, улица Ми-
лића Ракића бр. 4 и **СЛАВИЦА ЈАЊИЋ**,
Качићева 53/а, Београд, сваког понедељка
и среде од 17 до 18 часова и по заказива-
њу у Улици Чубурска бр. 8 (до градића Пеј-
тона), као и на телефоне 011/2892-595,
064/8586-510 и 069/1624-244.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

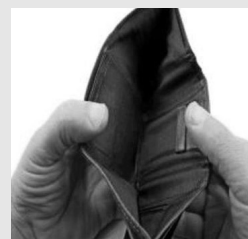
Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ



Зашто људи славе нову
годину?
Боље би било да славе стару.
Њу су како тако преживели.

Многи су у новогодишњој
ноћи „краљевићи“
Али су зато следећих
месеци „просјаци“.

Зашто су у лажи кратке
ноге?
Да би се лакше провлачили
кроз рупе у закону.

Шта све може стати у
потрошачку корпу?
Велики комад неправде,
расцветани букет цена и
парченце наде.

Кажу да је брак лутрија.
Само ретко ко признаје да је
добрио премију.

Љубица Ђукић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надградње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у за-
висности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**